

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI KÖZLÖNY

Szerkeszti a püspöki hivatal
A szerkesztésért felelős FUTÓ ANDRÁS
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECEN, KÁLVIN-TÉR 17. SZ.

Megjelenik minden hó 15-én. — Előfizetési ár 1 évre 4 P 80 f.
Postatakarékpénztári csekkszám: 43,916.

Hozzászólás a Glattfelder—Benedek-ügyhöz.

Irla: J u h á s z N a g y S á n d o r.

Tévednek, akik azt hiszik, hogy Glattfelder püspök kirohanása jelett a Hóman kultuszminiszter nyilatkozata után napirendre lehet térni.

Glattfelder tudvalevően éles támadást intézett látszólag a minisztérium ellen, valójában azonban református egyházunk ellen amiatt, hogy a budapesti egyetem orvosi karára Benedek László református vallású tanárt nevezték ki, róm. kath. versenytársával szemben. Sérelemnek minősítette az eretnek kinevezését „az egyetem róm. kath. alapítványi jellege szempontjából”. Harcias nyilatkozatát azzal a fenyegetéssel fejezte be, hogy a kath. jogok és érdekek védelmét majd a kath. közvélemény határozottabb megmozdulása fogja elvégezni.

Glattfelder támadására a minisztérium, majd később maga a miniszter is kijelentette, hogy az orvosprofesszor kinevezése „kizárólag tudományos és szakszempontok alapján” történt és hogy az egyetemi tanszékek betöltésénél „jelekezelni szempont nem lehet irányadó”. A tanszékre azt a tudóst nevezték ki, aki erre a tanszékre „a legalkalmasabb”.

A m i n d e n á r o n békességre hajlók ezek után nyilván azt fogják mondani, hogy a vitát befejezettnak kell tekintenünk. A miniszter kifogástalan választ adott, világos okfejtéssel egyszerűen eljűjta a Glattfelder szappanbuborék-frázisait. Miért ezzel a kis incidenssel tovább foglalkozni!

Mi azonban, igenis, foglalkozni kívánunk vele, mert a Glattfelder támadását olyan szimptomatikus jelenségnek tartjuk, mely egy sokkal mélyebb és súlyosabb alapbaj nagy veszedelmét teszi előtünk ez alkalommal is megint bizonyossá. A jelekezelni gyűlölködésnek egy bombája robbant fel, melynek villanása egy pillanatra megláttatta velünk a sötétség leple alatt szervezeten előnyomuló fekete láborl. Vészjel a számunkra ez a bomba, református magyarok!

Mit jelent Glattfelder támadása? Először is azt, hogy a budapesti egyetemre, még az orvosi karra se lehessen református embert kinevezni. Igaz, hogy elég óvatosan belefogalmazta nyilatkozatába, hogy „kellőképpen minősített római katolikus jelöltek” ne mellőztessenek, de hát mikor ne akadnának csőstől olyan róm. kath. vallású pályázók, akiket ilyenekül fel lehet tüntetni?

A budapesti egyetemre tehát ne kerülhessen református vallású tanár, mégha olyan európai hírű, elsőrangú tudós is, mint Benedek László. Bezzeg amiatt nem szólal fel Csanád püspöke, hogy az ú. n. református jellegű debreceni egyetem orvosi karán, a múltévi státus szerint 10 róm. kath. vallású professzor mellett csak 2 református professzor tanított, akik közül az egyiket most Budapestre vitték át.

A debreceni ú. n. református jellegű egyetem orvosi karán ezidőszereint 10 róm. kath. vallású tanár működik és csak 1 református vallású!

A 10 róm. kath. vallású professzor kinevezésekor tíz esetben kellett volna nekünk, debreceni reformátusoknak felszólalnunk és vallássérelmet kiáltanunk. A debreceni egyetemnek is alapít-

ványi jellege van. Évszázados református hagyományok hegyére épült. Református theologiai kara van. A református jellegű városnak és az egyháznak is nem csekély anyagi áldozatával létesült. A 10 róm. kath. vallású professzor helyett bátran követelhetünk volna 10 református professzort. Nem cselekedtük. Sőt még a Glattfelder által elmérgesített mai helyzetben is elismerjük, hogy e közt a 10 róm. kath. vallású professzor közt sok olyan van, kiket szeretettel látunk magunk között, mert őket a magyar tudományosság kiváló értékeinek tartjuk.

De ha 10 esetben elmulasztottuk a felszólalást a debreceni egyetem elrómaikatholizálása miatt, most a lassú és tervszerű róm. kath. akció eredményére reá döbbenve jogosan adhatunk vészjeleket. Hát nem lett volna-e a 10 tanár közül legalább felének a helyére „kellőképpen minősített” református ember? Hát nem céltudatosan folyik itt a reformátusságnak háttérbe szorítása még az ország református gócpontjában, Debrecenben is?

Íme itt a lényeg! A Glattfelder nyilatkozata nemcsak azt jelenti, hogy a budapesti egyetemre ne juthasson fel református ember professzornak, mégha a csillagokat veri is a fejével, hanem ennél sokkal többet jelent. Azt jelenti, hogy a reformátusságot teljesen háttérbe akarják szorítani; azt jelentik, hogy az érvényesülésnek és a pozíciókba való jutásnak feltételül akarják kikötni az egyedül üdözítő róm. kath. egyházhoz való tartozást; azt jelenti, hogy újra fellángoltatják a rekatholizálás tűzvészét, mely mintha az utóbbi időben kissé lohadni látszott volna.

Ezzel a türelmellen szellemmel szemben mi is a közvéleményre hivatkozunk. Mindenekelőtt a református közvéleményhez szólunk, melynek nem lehet eléggé figyelmébe ajánlani, hogy a lanyha, közönyös, megalkuvó, meghunnyászkodó, gyáva magatartás helyett erélyes, kemény, harcoss álláspontot kell elfoglalnia hitünk, egyházunk, hagyományaink és hilsorsosaink védelmében. De merünk hivatkozni a megértő róm. kath. magyarokra is, akik képesek belátni azt, hogy a református közvélemény kívánatos megszervezése sohasem támadás célját akarja szolgálni, hanem csupán a védelem célját és akik megértik azt, hogy a lelkiismereti szabadság az emberiség legnagyobb szellemi kincse, melyet meg kell őriznie minden józan értelmű, felvilágosodott, jóérzésű becsületes embernek, aki Jézus tanításait igazán követi, meg kell őriznie még a saját papjával, vagy püspökével szemben is.

Az ORLE hivatása.

Éppen azon a napon indul útnak lapunk e legújabb száma, amikor 25 évvel ezelőtt a debreceni Nagytemplomban az akkori egyházkerületi főgondnok gróf Dégenfeld József, szívből jövő szép beszéddel ölelte magához a hozzáképest fiatal püspököt. Azután következett az a püspöki be-köszöntő, amelyet ha ma elolvassunk, ma is meglátjuk benne azt a férjfiút, akinek a nagy Isten olyan talentumokat adott, amelyek kézen forogtak, fényük meg nem homályosodott, hatásuk kibeszélhetetlen.

Az ORLE megalakításának körülményei ismeretesek, a célkitűzések sok oldalról váltották ki a bírálatot, de hogy szükség volt rá és ma még inkább, a felett nem vitázhatunk. Az ORLE-nek hivatása van azoknak az erőknek összetartására, amelyek végezhetnék ugyan munkájukat kisebb körben, de nem az eredményeknek bizonyosságával és sokaságával. Elfogulatlan szemlélő láthat és kereshet ki, meg nem valósított terveket, feladatául tűzhet ki új célokat, rámulathat akaratlanul bevett, de kiküszöbölésre akármikor rászánható szokásokat, de az ezeken feljebb való mindig fényesebbnek mutatják a jövőt, mint az apró árnyékok behomályosíthatnák útját. Elvi harcokban is kell lenni irányítónak, de mások személyes ügyé nem formálhatják a nagy célok elérését. Ennek folytán kívánatosá válik újból ki-domborítani a vezéri (elnöki) elgondolásokat és megkérdezni, ki akar tovább is az alatt a zászló alatt küzdeni, amelyik a viharban magasan lobog és figyelmeztet a cselekvésre, addig, míg időnk van.

Szomorú jelensége a mi napjainknak, a mindenáron érvényesülni akarás és a régi mesgyék jelszaggatása. Valóban egyházunk a szüntelen reformálás jegyében él, de a mindenáron való elfejesé-lése a múlt javainak és csillogó, de hamis ma jelszavait nem vihetjük be az egyházba és ügyévé az ORLE-nek. Csak egy példa, mi nem akarjuk kivonni magunkat az állami élet dolgainak a bírálatából, mi nem akarunk részt kérni a törvények alkotásából, amikor húsunkkal, vérünkkel és könnyeinkkel ide vagyunk kötve e földhöz, és lelkük szabadságának szárnyai itt vihetnek magasra egy sokat szenvedett ország jobb jövőjéért. Mit jelentene a református lelkészek ajkaira lakatot helyezni, követ a szívre, hogy ne dobogjon, amikor s körülöttünk való nép reánk néz és I g é t, tehát igaz és örökkévaló beszédet vár tőlünk nemcsak szószékeinkről, de a közéletben is, ott, ahol magunk is hordjuk a terhet több-kevesebb

meglankadással. Akiknek kedves az élet a kényelemben, azok nem ismerik az igazi életet. Akik csak párnák, de mások által kivívott győzelmek után vajjon nem érzik meg, hogy nincs bennük életre való erő és tespedt lelkiességük nem tud segíteni sem önmagukon sem másokon.

A híres debreceni nagyerdőnek, amelyik különben mindig kisebb lesz az odahelyezett intézmények miatt, van egy nagy belegsége — a fagyöngy, amelyik egymásután telepszik rá annál könnyebben az ágakra, minél vastagabbak azok, tehát minél több vihart állottak ki. Vigyázzunk csak, hogy a magyar kálvinista egyház ágaira ezek a fagyöngyök oda ne telepedjenek, mert megszárad és elpusztul az egész. Ennél a munkánál jó kertész lehet az ORLE, melynek az örökös mellett, a védekezés is hivatala. Teljes bizalommal, de hozzánk illik a nyíltság is, szeretettel köszöntjük Dr. Ballazár Dezső püspököt, kinek kezében az ORLE eddig sem bizonytalanra jutott. A reánk következő gyűlés bizonyosan megtalálja azt a helyes módol és egyenes utat, amelyen nem az egyéni törekvések és letelepülések moraja vagy kiállása fog hangzani, hanem az az aggódó figyelem, s hiszem a krisztusi hit és bátorság, mely megint csak azért gyűll össze, hogy egymást a küzdésre bátorítva, tegyünk jól a mi hitünk cselédeivel, annak bizonyos tudásával, hogy ezzel szolgáljuk igazán hazánkat, ha benne figyelve élünk és a szabadság lelkével az igazság diadaláért dolgozunk.

Siposs Imre.

FŐTISZTELETŰ ÉS NAGYMÉLTÓSÁGŰ PÜSPÖK ÚRNAK.

Mózes jorrás, aki egy népnek inni ad,
Kiállítás, amelyre felzeng a pusztaság,
Gyöngének, járadnak az enyhülés lombja, —
Fölötte borongó óriások gondja.
Harangszó éneke, mely betölti az űrt,
Bűn bábelfalánál a jerikói kúrt,
Tárogatósrás, táborlűzek lángja,
A felséges Isten zengő harsonása.

Minden szívdobbanás most hódoló ének
Krisztus hárfájának, Isten követének,
Imádság most a szó, mely az égig ér fel:
Áldja meg az Isten mind a két kezével!

Királyi regéknek mesemadár szárnya
Királyá teszi azt, akire hull árnya...
Szentlélek szárnyával, mely égig repilsen,
Jó püspökatyánkat áldja meg az Isten!

VECSERY JÁNOS.

Napszámfizetés ének- és zeneszó mellett.

Az újmagyarok, Faraó ivadékaik mifelénk is elszaporodtak.

A régi jó világban úri birtokosaink, nagyon szerették a zenét. Tehát zeneművészeink felettébb-módon elszaporodtak az ősi Szaboles vármegyében.

Régi jó Tekintetes uraink — fájdalom — jórészt lönkrementek, kihaltak; a zeneművészek ellenben itt maradtak.

Az újmagyarok, dicséretükre legyen mondva, különben sem szeretik az egykét. Közöttük nincsen szükség arra, hogy fényes hatóságú asisztálások mellett anyáknapiját rendezgessünk. Számuk, seregük egyre nő, szaporodik, miként az égnek csillagai.

Természetes dolog, hogy ennek az egyre szaporodó népfajnak élni is kell valamiből. Mi például úgy igyekszünk rajtuk segíteni, hogy nyárnak idején

a tapasztás munkáját reájuk bizzuk. Mert hát a zenélés mellett, — ehhez is értenek.

Csak egy árnyalata van eme munkálatoknak. Az nevezetesen, hogy úgy vagyunk egy-egy vállalatnál Faraó ivadékaival, miként az űstökös csillaggal. A csillag után, — miként tapasztalni szoktuk — egy óriási hosszú fénysáv szokott következni.

Amikor bizonyos tapasztási munkálatokra alkuszik az ember, rendszeren egyetlen újmagyar mutatkozik a láthatáron. Amikor azonban kezdetét veszi a munka, akkor tizen-tizenöten, mint családtagok jelentkeznek, tolonganak az udvaron.

Ilyenformán történt a dolog nem régen nálunk Darida József zenész- és tapasztási vállalkozóval. Megalkudtam vele a parókhia és istálló padlásának tapasztására. A kitűzött napon meg is jelent tizedmagával, mint családjának tagjaival.

Alig kezdődött el azonban a munka, az istállóban levő feeskefészekből azonnal eltűntek a kis fecskék.

— Hová lettek innét a kis fecskék!? — kérdeztem tőlük komoly hangon, feleségem vádemelése után.

— Hát kirepültek, kirem alásson, — felelt a fővállalkozó.

Na látod — mondtam a feleségemnek, — úgy beszél ez az ember, hogy Pesten a Törek-féle tanács is kénytelen volna elfogadni a védekezését. Voltaképpen igaza van. Az ég madarai szállnak, repülnek. Itt vannak ellenben holmi földön lépdelő, járkáló madarak, mint pl. a kacsák, libák, csirkék. Jó lesz ezeket a földön járó madarakat három napig zár alatt tartani. Három napig a feketebőrű emberek diktatúrája alatt leszünk. Tehát így kell gondolkoznunk és cselekednünk.

Így is történt.

Három nap múlva Darida tapasztási fővállalkozó ezen szavakkal állított be: Készen vagyunk, kirem alásson. Maradt még hat pengő fizetni való, tessik kiadni.

— Helyes — szóltam, — csakhogy nyugtát is kell adni az összegről. Majd megírom én. S aztán keze-keresztvonásával hitelesíteni fogja.

— Minek az, tiszteletes uram! Van nekem itt egy leányom. Majd ő aláírja a nyugtát — mondá Darida.

— Már erre kíváncsi vagyok, — válaszoltam. — Én maguk között írástudó lelket nem ismertem. Hívja csak be a leányát, hadd írja alá a nyugtát.

Bejött aztán az egyik újmagyar-leányzó. Megállt az íróasztal mellett. S kezébe vette a tollat, a tollszár végénél fogva. Majd meglóbálta a tollat a levegőben, mint valami lefelé lógó ejtőernyőt. S aztán bizonyos ajk bigyesztések között írni kezdett.

Alig írta le az első betűket, az iroda előtt megjelent néhány tányérsapkás atyafi, az üdvhadseregnek tagjai. Pendült a gitár és hangzott az ének...

— Hát ezek kicsodák!? — kérde a mellettem álldogáló Darida tapasztási fővállalkozó, a tányérsapkás zenészeket látva.

— Én azt is tudom, hogy kicsodák, — felelt kényeskedő hangon az íróasztal mellől Darida tollforgató leánya.

— Hát kicsodák? — szoltam én is nagy kíváncsisággal.

— Pirapeszták! — monda fölényes ábrázattal Darida leánya.

— Talán spiritiszták, — feleltem én is.

— Azért is pirapeszták! — monda Darida leánya.

— Én jobban tudom, — szolt közbe a leány atyja, Darida.

— Hát kicsodák? — kérdeztem fokozódó kíváncsisággal.

— Vallomázók! — monda fontoskodó ábrázattal Darida.

— Hogy érti ezt? — kérdeztem tőle.

— Hát úgy kirem alásson, — felelt Darida, — hogy ők vallomázzák a hitet és csinálják a gyűjtést zeneszó mellett.

Erre aztán magyarázgatni kezdtem előttük az üdvhadseregének célját, rendeltetését.

Úgy vettem azonban észre, hogy nem igen adnak hitelt az én őszinte beszédemnek, magyarázatomnak.

S ezen a tényen meg is nyugodtam. Hiszen Istenem, — gondoltam magamban, — ha ezek az emberek minden alkalommal elfogadták volna a náluknál tanultabb, tapasztaltabb emberek tanácsát, akkor már évszázadokkal ezelőtt beilleszkedtek volna a műveltebb népfajok, népesaládok tagjai közé.

S minden további magyarázgatások helyett átadtam nekik a hat pengőt.

Sőt ki is kísértém őket a kapuig, az üdvhadseregének zene- és énekkíséréte mellett. Nem annyira udvariasságból, mint inkább óvatosságból, arra való tekintettel, hogy a fecskefiókák kirepülése után holmi földön járó madarak el ne tűnjenek az udvarról.

Amikor a kaput bezártam utánnuk s elkészöntem tőlük, kint az utcán újból megindult a vita apa és leánya között: Hát azért is pirapeszták... Mondtam már, hogy vallomázók te samár...

Én pedig lépkedtem mosolygó ábrázattal az irodába.

Az egyik tányérsapkás énekes magas tenorhangon énekelte a gitár kíséréte mellett: Győzelem! győzelem!...

Lelkemet megszállta némi áhítat. S hálát adtam a gondviselésnek, hogy munkát adhattam Faraó ivadékaiknak és megvállhattam tőlük békességgel, ének- és zeneszó mellett.

Baráth Imre.

Lelkipásztori becsületszék.

Ha az emberi gyarlóságot olyan mértékűvé lehetne zsugorítani, hogy annak feketesége az embert alkotó jellem fehér vásznán elenyésző foltot jelentene, akkor ellentmondás volna beszélni lelkipásztorok közt becsületszékéről. Ebben az esetben minden indok és minden mód megvolna arra, hogy a lelkipásztor, becsület dolgában ítélet alá soha ne kerüljön.

Sokszor nem is a maga fogyatékosága miatt kerül oda, hanem az „azt mondják” névtelensége mögött meghúzódó rágalmozók lelkiismeretlensége miatt. Ezek a rágalmozók a maguk céljának eléréséhez éppen arra számítanak, hogy az így meghurcolt becsület rehabilitálhatatlan azért, mert hiányzik hozzá az erre alkalmas intézmény.

Vannak dolgok, amelyek bár becsületbevéágók, mégsem tartoznak a polgári bíróság hatáskörébe, mert nincs rájuk jogszabály. S mivel egy, a testület tisztaságára, jóhírnevére valamit adó társaság, nem tűrheti, hogy tagjainak ilyen gyanualatti léte az egész testületet kompromittálja, annak méltóságát aláassa: kézenfekvő dolog olyan intézményt létesíteni, amelyik a társaság tagjaiból alakítatván, szigorúan megvizsgálja a szóbanforgó rágalmozókat s azokat valótlanosságuk esetén ítéletével elnémítja, valóságuk esetén pedig magát a rágalmozó alanyát maga közül eltávolítja. Erre valók a különböző becsületszékek.

A lelkipásztor, állása méltósága, az általa megjelentett és képviselt világnézet következtében soha sem lehet abban a helyzetben, hogy a becsületét jogtalanul érintő dolgokban a „lovagiasság szabályai” szerint kérjen és vegyen elégtételt. De senkinek nem joga és nem kötelessége annyira a becsület tisztaságára vigyázni, mint éppen neki, aki arra hivatott, hogy a „föld sava”, a „világ világozása” legyen.

Hányszor vannak lelkipásztorok, akik teljesen ártatlanul csúfolódó szájak martalékaivá lesznek, mert nincs módjuk és alkalmuk ahhoz, hogy magukat tartásukat, életüket s annak bemocskolni akart darabját egy ítélni és felmenteni jogos társaság mérlegelése alá bocsássák.

Ebben a kérdésben ne akarjon senki eszmei eltussolásokhoz fordulni. És ne akarja szépnek látszó elmefuttatások virágjával ezt a kérdést kendőzni. Ez a kérdés a mindennapi élet kérdése. A ma lelkipásztorának halasztást nem tűrő problémája.

Nemcsak az egyesnek van rá szüksége, hanem magának a lelkipásztori testületnek, hogy legyen joga testületi jó hírnevének, egyesületi becsületének megóvásához mind a kint-, mind a bentlévőkkel szemben. Ne legyen kénytelen tűrni, hogy a névtelen rágalmozók sebesen zúgó zendülése védhetetlenül tördeli az egyesek életfájának hasgatásával és eléktelenítésével, a testület méltóságának és tekintélyének ékességét. És ne álljon tehetetlenül azokkal a tagokkal szemben sem, akik magukviselésének fejszecsapásaival a testület életfájának gyökerét fejszézik.

A lelkipásztori dekórum megköveteli, hogy mentesüljön minden lelkipásztor attól a pirulástól, amit el kell szenvednie kollégájának tendenciózus módon

beállított és terjesztett „viselt dolgai“ hallattán. Nem fogadjuk el teljesen azt a szólásmondást: „nem zörög a levél, ha nem fújja a szél“. Sokszor hernyó mászkál rajta. Vagy bitang rejtőzik alatta. Gondoskodjon a lelkipásztori testület arról, hogy kiderüljön mi az, ami a látszat alatt van. Ehhez szükséges az, amit címül irtunk: Lelkipásztori becsületszék.

Tudom, sokan idegenkedni fognak tőle. Sokan hajlandók lennének anathéma alá venni érte: mégis újra és újra kimondom: az a célzatosság, amellyel egy-egy lelkipásztori — tehát emberi is — gyarlóságot szájra kapnak és terjesztenek, parancsoló szükséggel követeli meg felépíteni azt a hajlékot, ahol elpusztulnak ezek a hínáros hurkok, amelyek az egyes lelkipásztorok életére fonódva, magát a reformátusság egyetemét fojtogatják.

Szükség van reá, mint olyanra is, ami gátat vet az általánosítás elé. Egy magáról megfélemedezett tag viselt dolgainak ódiomát ne viselje egy egész testület. Ne történhessenek olyan hihetetlenül elbírhatatlan megaláztatások, amelyek azért történnek meg, mert egy magáról megfélemedezett lelkipásztor az évekkel azelőtt elfogyasztott szalámik néhány száz pengő árát elfelejtette megfizetni s ez az árvereztetni se tudó kereskedő a neki tartozóhoz havonta irt, a gorombaságok tüskéjével teleszórt levelezőlapját minden, a boltjában megforduló üzletfelének megmutatja.

Ne szépitjük és ne essünk kétségbe a jelenségek tömege felett. Érezzük meg, hogy tartozunk annyival az általunk képviselt ügynek, a megbízatást adó Királynak, hogy a nevünk, a jellemünk emberileg a legtisztább és legjobban hangzóbb legyen. Ehhez senki sincs közelebb, mint a magyar lelkipásztorok illusztris testülete. Jöjjön a becsületszék mint védelem és mint válogatás. Ítéljen, sujtson akkor is, amikor egy lelkipásztort a bíróság paráznasága vádjára alól „elévülés“ okán felment. Ítéljen és sujtson olyan viselkedésért, ami nem vonható ügyészi vád mérceje alá.

De legyen védelem is, amikor ártani akaró célzatossággal ártatlan emberek tisztasága a céltábla. Gyulaháza, 1936 június hó.

Pethő Károly.

A püspökladányi Rákóczi-harang.

(Adományozásának háromszázados évfordulója alkalmából.)

Írta: Keeskés Gyula.

(Folytatás és vége.)

Innen látta azután Püspökladánynak, az egykori jobbágy községnek lassú, de fokozatos fejlődését. Látta a XVIII. század alkonyán a jelenlegi tágas templom felépítését, 1800 dec. 7-én történt felszentelését. Pár év múlva harmadmagával örködött a falu felett. 1807-ben ugyanis, mikor az 1736-ban öntött harang helyett nagyobbbat csináltattak, egyházunknak hajdan buzgó pártfogója, a Baranyai-

család egyik tagja: *Baranyai Pál* közös költségen *Keserű Jánossal* egy két mázsa 18 és ¼ font súlyú harangot öntetett.⁴⁵

Ez a három harang szolgálta aztán az egyházat. A múlt század végén már mind a három nagyon elhasznált volt. A Rákóczi-harang a század közepe táján elrepedt. Tiszta csengő hangját elvesztette s a folytonos használatban egyre romlott. Egyházközségünk nagynevű lelkésze: *Eröss Lajos* — később a tiszántúli református egyházkerület püspöke — nem nézhette a dicső fejedelemtől kapott nagymúltú s történelmi becsénél fogva fel nem értékelhető harang végleges széthullását. A püspökladányi nagy református gyülekezethez nem tartotta megfelelőnek a másik két kis harangot sem. 1894 jún. 17-én tartott presbiteri gyűlésen lelkész indítványára a presbitérium elhatározta, hogy a három harang

szigeti Szöllőssy János.

helyett új harangot öntet pótdadó kivetése nélkül, a hívek önkéntes adakozásából. „Akkor még alig 600 forint állt rendelkezésre — írja a „Püspökladány“ c. lap 1896. évi 1. számában. De lelkes férfiak vezetése alatt megindult a gyűjtés és szép sikerrel járt.“⁴⁶ Egyházközségünk egyik köztiszteletben álló, vallását és egyházat szerető tagja: *Söllőssy János*, Hajdú vármegye tiszti ügyésze magára vállalta, hogy a kis Rákóczi-harang anyagának behasználásával saját költségén újra önteti a Rákóczi-harangot.⁴⁷

Hazánk ezeréves fennállásának emlékére akarta az egyháztanács a harangokat elkészíttetni. 1896 január 19-én megkötötték a szerződést *Thury János*

⁴⁵ Ennek felirata: „JUDIT HENRICUS EBERHARD PESTINI 1807. NEMES BARANYAI PÁL ÉS NZTES KESERŰ JÁNOS ÖNTETTÉK A MAGOK KÖLTSÉGÉN A P. LADÁNYI REFORMATA SZ. EKLÉZIA SZÁMÁRA MDCCCXVII DIE XVIII^a DECEMBER.“

⁴⁶ A „Püspökladány“ c. lap idézett s a következő számaiban az adakozók névszerint fel vannak tüntetve. Az egyháztagokon kívül a róm. katolikusok és izraeliták közül is szívesen adakoztak a nemes célra. A vallásalapítvány pénztárából *Vencelty Mihály* felügyelő felterjesztésére *Wlassics Gyula* kultuszminiszter 200 frt segélyt utalt ki.

⁴⁷ 3. sz. presbiteri jegyzőkönyv.

harangöntő céggel. Eröss Lajos elkészítette a harangfeliratokat.⁴⁸

1896 április havára az új harangok öntését befejezték. A harangok átmészálására az egyháztanács Budapestre küldte Eröss Lajos lelkészt és Papp Elek országgyűlési képviselőt.⁴⁹ A harangokat az ezredévi kiállításon felszerelve közszemlére kiállították, „május 1-je óta ott a budapesti ezredéves országos kiállítás területén ország-világ előtt hirdette egyfelől a magyar ipar jó hírét, másfelől egy alföldi nagy református gyülekezet dicsőségét.”⁵⁰ A harangokat a kiállításon mindennap meghúzták s csak a kiállítás lezárása után, nov. 16-án érkeztek meg az állomásra.⁵¹ 21-én, szombaton reggel 8 órakor kondultak meg először a harangok, amikor alkalmi istentiszteletet tartottak.⁵²

A kis Rákóczi-harang megújult testben örködött tovább a falu felett. Tanuja volt az egyház gyors felvirágzásának. Míg egy nap — mint a leült századok alatt annyiszor — ismét egyedül maradt. A világháború nemesak véráldozatot követelt Püspökladánytól, hanem a hősök után bevonultak a harangok is. A m. kir. honvédelmi miniszter 10,875—1917.

⁴⁸ Rendeltek egy 1420 kg. súlyú „D” hangú, egy 600 kg. súlyú „G” hangú harangot. A Rákóczi-harangot „H” hangúra kívánták önttetni. Ez utóbbi súly megrendelés szerint 275 kg. A harangok feliratai:

A nagy harang: „AZ ÉLŐKET HIVOGATOM, A HOLTAKAT MEGSIRATOM. SAJÁT HIVEI ÖNKÉNTES ADOMÁNYAIBÓL ÖNTETTE A PÜSPÖKLADÁNYI EV. REF. EGYHÁZ 1896.”

A középső harang: „SAJÁT HIVEI ÖNKÉNTES ADOMÁNYAIBÓL ÖNTETTE A PÜSPÖKLADÁNYI EV. REF. EGYHÁZ 1896.”

A kis harangra: „A RÉGI „RÁKÓCZI”-HARANG ANYAGJÁNAK FELHASZNÁLÁSÁVAL A PÜSPÖKLADÁNYI EV. REF. EGYHÁZ SZÁMÁRA SAJÁT KÖLT-SÉGÉN ÖNTETTE SZÖLLÖSSY JÁNOS HAJDÚ VÁRMEGYE TISZTI ÜGYÉSZE ÉS NEJE TISZA KAROLINA 1896.”

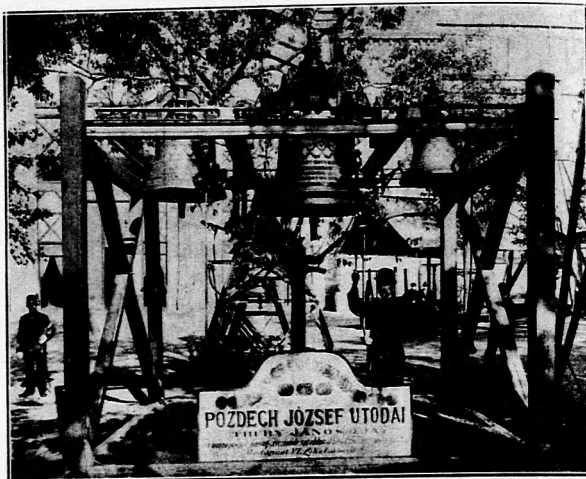
⁴⁹ A nagy harang 1505 kg., a középső 625 kg., és a kis Rákóczi-harang 316 kg. volt. Felszereléssel: 3000 kg., vasállványokkal együtt szerződés szerint 5599 frt 30 kr-ba kerültek. „Püspökladány” c. lap idézett száma.

⁵⁰ Ugyanott.

⁵¹ Másnap, kedden délután nagy sárban, esőben beszállították a harangokat. A nagy harangot Kéri Lajos és Fekete József presbiterek szállították be. A középsőt Tóth Gábor presbíter, a Rákóczi-harangot Nagy József kurátor hozta be. A vasállványokat és szerkezeti részeket Nagy Mátyás, Lévai Albert, Baranyai Lajos, Péntek Sándor és Duřó Sándor presbiterek szállították be. A nagy sár miatt nem a mostani Kossuth Lajos-utcán, hanem alól, a jelenlegi Petőfi-utcára fordultak s a Batthyány-utcán érkeztek a templomhoz. A harangokat a hívek lelkesült tömege várta a templom előtti-téren, kik a sötétedni kezdő est s esendesen, de szakadatlanul hulló eső dacára is megvárták, míg a harangokat a torony aljában elhelyezték. A harangok felszerelését így írja le az egykorú lap: „November 18-án fent a toronyban megindult a munka s 19-én délelőtt lebecsáttatván a régi harangok, délután az iskolás gyermekek, roppant nép jelenlétében egymásután felvonták a mozgócsigákon emelt s tömérdek szebbnél-szebb selyemkendővel s koszorúval feldíszített új harangokat a toronynak észak felől eső ablakán.” Másnap estig elkészültek a felszereléssel. A toronyban a harangokat Thury-cég szakembereim kívül Hajdú Mihály, Rácz Gábor, Mogyorósi István, Mogyorósi Ábel, Tóth Benjámin és Daróczi Lajos helyezték el. „Püspökladány” c. lap I. évf. 4. és II. évf. 4. száma.

⁵² Istentiszteleten ima előtt elénekelték a CXXII. zsol-tár 1—2. versét. Kijövöre a 3. verset. Egyháztanács határozata értelmében istentisztelet után mindenik harangot meglehetően húzatni 5 percig. Az első meghúzás díja 5 frt, a második 4 frt, és így tovább 3, 2, 1 frt és azután 50—50 kr. volt. Emlékezet szerint annyi jelentkező volt, hogy a harangok akkor nap és másnap mindig szóltak.

számu rendeletével lefoglalta a harangot a hadvezetőség részére. 1917 július 18-án a toronyból levették a két nagyobb milleneumi harangot a 4. hadtest részére. A kis harangot, tekintettel történeti múltjára, felmentették a rekvirálás alól.⁵³

A püspökladányi ref. egyház harangjai az ezredévi kiállításon.

A háború befejezése után Kállay Sándor lelkész csak az alkalmas időt várta s 1922 jan. 8-án tartott presbiteri gyűlésen javasolta, hogy a haza oltárára adott harangok pótlása céljából az egyház harangakciót indítson. Az egyháztanács egyhangú lelkesedéssel fogadta ezt az indítványt.⁵⁴ A harangokat a soproni Sellenhofer Frigyes Fiai harangöntő cégnél rendeltek meg.⁵⁵ 1922 szept. 14-én érkeztek

⁵³ A két harang épségben esett le s még aznap délután alkalmi istentisztelet keretében elbúcsúztatta Kállay Sándor lelkész a hívektől. A Himnusz elhangzása után a megkoszorúzott harangokat a katonák szekereken a vasúttállomásra vitték. A harangok átvételekor kg-ként 4 koronával, összesen 8312 K-val tartozott az állam. (4. sz. presb. jegyzőkönyv 1917. évi 39. sz.) A harang-alap növelése céljából 1918-ban a harangrekvirálás évfordulója alkalmából a presbitérium kiadta Kállay Sándor lelkész harangbúcsúztató beszédét.

⁵⁴ Az egyháztagok között mindjárt akadt egy istenfő, vallásos, az egyházért áldozatkész házaspár: Fazekas András és felesége Keserő Lidia, akik nemes szívóktól vezéreltetve önként felajánlották, hogy a középső harangot saját költségükön megönttetik. Az egyház a nagyobb harangot Fazekas Andrásnak példaként világító fejedelmi ajándékára hivatkozva a hívek önkéntes adományaiból akarta megönttetni, mint 1896-ban. De a gyűjtés kudarcra végződött. Míg az egyházközönségnek egy szerény anyagi viszonyok közt élő tagja képes volt egymaga saját erejéből egy harangot önttetni, addig az egész egyházközönség képtelen volt a nagyobb harang önttetéséhez szükséges, az akkori termény- és állatárakhoz viszonyítva nem nagyon magas összeget összeadni. A nagy harangot 150 K személy- és 125%-os percentes pótdoból csináltatták meg. (4. sz. presbiteri jegyzőkönyv 1922. évi 23., 29., 47. és 59. sz.)

⁵⁵ Rendeltek Fazekas András és felesége megbízásából egy 560 kg. súlyú, „G”-hangú harangot. Felirata: „A VILÁGHÁBORÚ HARMADIK ÉVÉBEN, 1917 JULIUS 18-ÁN A HAZA OLTÁRÁRA ADOTT HASONLÓ HARANG HELYETT A PÜSPÖKLADÁNYI REFORM. EGYHÁZ RÉSZÉRE SAJÁT KÖLT-SÉGÉN ÖNTTETTE FAZEKAS ANDRÁS ÉS NEJE KESERŐ LIDIA AZ 1922. ÉVBEN.” „A JÓKEDVŰ ADAKOZÓT SZERETI AZ ISTEN” „2. KOR. IX. 7.”

A nagy harang 1344 kg. súlyú, „D”-hangú. Felirata:

meg.⁵⁶ Szeptember 16-án délután harangoztak előbb a nagyobbikkal, azután a Fazekas-haranggal, majd összehúzták a Rákóczi-haranggal. Összhangjukat az öt év óta diszharangszótól elszokott lakosság örömkönnyek közt hallgatta.

Hosszú együttlét után így a kis Rákóczi-harang ismét harmadmagával serkenti zengő-búgó összhangban egyetértésre, együttérzésre a püspökladányi református keresztyéneket.

*

Íme, halvány vonásokban felmutattam azt a kort, melyet a Rákóczi-harang a püspökladányi református gyülekezetben átélt. E gyülekezetnek hálás, hű tagjai, a nagy fejedelem egykori szeretett hiveinek utódai kegyelettel őrizték a nagy idők tanuját, melyet őseinknek Istenhez és az Ő házához való buzgó szerelmük szerzett és őrizett. Az Isten kezébe ajánljuk továbbra is kis harangunkat s kérjük: óvja azt meg minden ártalomtól, őrizze meg a püspökladányi magyar kálvinista gyülekezet körében bekességben késő századokra. Legyen még további századokon át az Ő dicsőségének és nagyságának szószólója, az élők hívogatója, a holtak elsíratója és a jelen sötét gondjai között élő, nehéz terhek alatt roskadozó elerőtlenedetteknek vigasztalója, bátorítója. Hirdesse az idők végtelenségéig: Egy az Isten, seregeknek ura, teljes mind e föld az Ő dicsőségével!

„A VILÁGHÁBORU HARMADIK ÉVÉBEN, 1917 JULIUS 18-ÁN A HAZA OLTÁRÁRA ADOTT HASONLÓ HARANG HELYETT SAJÁT HIVEINEK ÁLDOZATKÉSZSÉGE FOLYTÁN ÖNTETTE A PÜSPÖKLADÁNYI REFORM. EGYHÁZ AZ 1922. ÉVBEN.“ „AZ ÉLŐKET HIVOGATOM, A HOLTAKAT MEGSIRATOM.“

⁵⁶ A vasútállomásról nagy néptömeg jelenlétében szálították be a harangokat. A nagyobbikat Baranyai József presbíter, a másikat Fazekas András a maga igáján hozta be. 16-án délelőtt az egyházközség tagjainak jelenlétében alkalmi istentisztelet volt, majd mozgósításon az iskolás-gyermekek húzták föl egyenként a két harangot.

Tudomány és irodalom

Régi iskolai törvények.

Fordította s közli: **Dr. Nagy Sándor.**

(Folytatás.)

8.

A kémlelő (explorator) kötelessége.

I.

A kirendelt kémlelő az ő súlyos, de magára nézve eléggé haszonnélküli hivatalát csak két teljes hónapig vigye.

II.

A lakomák kikémlése végett kétszer menjen be naponként a városba, reggel kilenc, este négy órakor. Ötletes legyen. Az iskolába idején térjen vissza s valamelyik tisztviselőnek tegyen jelentést. Az adott jelre tiszt és alkalmas időben vezesse ki a tanulókat. Ahány mulasztása lesz, annyi tizenkét dénárral fizessen érte.

III.

A lakománál számlálja meg a vendégeket és az asztalokat. A vendégeknek, ha két vagy több asztallal vannak, társaival együtt tisztelgő énekléssel járuljon elébük. Ha azonban csak egy asztal van, hagyja ott, hacsak valami magas méltóságú, kívülről való úr nincs jelen. Egyébiránt ebbeli mulasztását, esetleg másnak okozott kellemetlenkedését kilenc dénárnyi büntetése bánja.

IV.

A lakomán való éneklés végződésével egy tanuló sem maradjon el ott, vagy térjen be hazatértében valahová. Erre neki vagy helyettesének gondja legyen és a feljegyzetteket a tisztviselőnek adja át. Ha másként cselekszik, huszonöt dénárral bünhődjön.

9.

A mosogatódiák (lotor) kötelessége.

I. cikkely.

A mosogatódiák, ha ilyenek az iskola tisztviselői kirendelik, alázattal vesse alá magát kötelességének s azt három teljes hónapig szorgalmasan teljesítse. Ha hanyag és lusta lesz, a nevezett három hónap mellé negyediket is kapjon büntetésül.

II.

A társaság tállait akár maga, akár más által, de mindenként tisztán tartsa; az eltöréstől őrizze; jeladásra a hallgatóterembe idejébe bevigye, rendben felrakja s az étel elfogyasztása után helyökre vigye. Ellenkezőleg tizenkét dénárral fizesse meg a gondatlanságát.

III.

Az étkezés bevégzésével, s tanulóknak az auditoriumból való távozásával az asztalt, a székeket és a hallgatótermet a csontoktól, a hulladékoktól, ételfoltoktól, morzsalékoktól s efféléktől tisztítsa meg. Végre a hallgatóterem ajtaját — kivéven belőle a kulcsot — zárja be s a kulcsot adja át annak a préceptornak, aki a hallgatóteremben tanít. Az előbbieket illetőleg, ha hibázik, fizessen huszonöt dénárt, ha az utóbbiakat illetőleg, az elveszett kulcsot újjal pótolja.

IV.

Másnak fáját, az iskola kerítését, egyéb efféle építményanyagot vízforralás céljából lopva el ne vigye. A gerjesztett tüzre gondos vigyázása legyen, hogy az iskolában valahogy tűz ne támadjon. Ha ellenkező cselekedetbe esik, huszonöt dénár legyen a büntetése.

10.

Az éjjeli őrök (vigiles) kötelessége.

I. cikkely.

A tisztviselőtől rendszeresen kirendelt őr alázatosan és szerényen vesse alá magát ráharamlott hivatalának. Töltse be éberén s nem ágyán való heverészéssel, üléssel, alvással, vagy a hallgatótermekben és folyósókon való bujkálódással, hanem — ha az időjárás úgy engedi — az iskola udvarán való le- s felsétálgatással, elmélkedéssel, figyellel,

vigyázzván arra is, hogy valaki felkelvén ágyából, a tisztesség és a tisztaság helyiségeit undoksággal ne rondítsa be. Aki másként tesz, huszonöt dénár legyen a büntetése.

II.

Az első éjjeli ór este kilenc órától tizenkettőig bezárólag, a második pedig tizenkettőtől háromig bezárólag teljesítse kötelességét. Ez utóbbi kevéssel három óra előtt költse fel a gazdát s ha ezt elmulasztja, huszonöt dénár büntetéssel lakoljon.

III.

Kapubezárás után az éjjeli ór senkit ki ne eressen. De a bejönni akarót az óra megjegyzésével és a személy bemondásával, mit a széniornak jelent, bocsássa be. A kívülről való embert azonban a kaputól utasítsa el. Ha e tekintetben a törvény ellenére valakinek barátjaként akar mutatkozni, ezt a barátságot huszonöt dénárnyi büntetéssel fizesse meg.

IV.

Ha éjjel vagy tüzeset, vagy (ellenséges) beütés, vagy tolvajtámadás és efféle más körülmény támadna, rögtön értesítse az esetről az iskola tisztviselőit. Különben az legyen felette az ítélet, hogy a gonoszban maga is részes és a rablóval egyetért s mint rabló vettessék ki az iskolából.

II.

A kollációk elnökeinek és symmistáinak kötelessége.

I. cikkely.

Az egyes kollációk nyolc személyből állnak; mindenik kebelében a társak közös szavazatával elnök és elnökhelyettes választassék, kiket, — ha méltóknak és alkalmasoknak találtnak — az iskola rektora erősítsen meg. A makacsul ellenszegülőket a nyolc társ vesse le a hivataláról.

II.

A kollációk ideje a vasárnap kivételével naponként az esti könyörgést közvetlenül követő idő legyen, vasárnapon pedig, mikor a szent szöveget kell fejtegetni, reggeli négy óra. Aki a megszabott időt meg nem tartja, kerüljön a rektor szigorú megintése alá.

III.

Ha az elnök az iskola rektorától szerzett engedéllyel távol van az iskolától, a helyettese vegye magára az elnök minden tisztét. Ha mindkettő távol van, maga az exhibitor hívja össze és a symmisták testvéri kölcsönösséggel végezzék a gyakorlatokat s folytassák valamelyik elnök visszatéréig. Ha helytállni nem akarnának, fizessenek mindannyiszor hat dénárt.

IV.

Az elnök sorjában állítson a symmistáknak exhibitort; a kollációt semmi szín alatt ne mulassza el; a symmistákat köteles tisztelettel kezelje; a hanyagokat jegyezze fel és adja át a tisztviselőknak. A másként cselekvő fizessen tizenkét dénárt.

V.

Az exhibitor a társak közös egyetértésével valamelyik vitairót vegye elő; két-három hittani vagy bölcséleti kérdést szakítson ki s mindenik elébe gyakorlásul rövid fogalmazást tegyen; a megtárgyalására kijelölt napra és órára idejében összehívja. Ha ezt elhanyagolná, tizenkét dénárt tegyen le.

VI.

A symmisták minden kiválasztásban, összefogásban, támadásban, védelemben, egyeztetésben, fejtegetésben, ellenőrzésben nagy szorgalmat tanúsítsanak; a kollációt se mulasszák kicsiny ok miatt. A kihágóknak hat dénár legyen a büntetése.

(Folytatása köv.)

Marton Lajos: A római császárok cultusa. — (Vallástörténelmi tanulmány a Római Birodalom fénykorából enyészteig. A M. Tud. Akadémia támogatásával. Budapest, 1936. Bethlen-könyvkereskedés. 179 l. 8°.)

A Római Birodalom császárkora egyike a világtörténelem legérdekesebb korszakainak. A lelkesült kutatóknak sok munkát ad, de bő gyümölcsöket is ígér. Mint minden átmeneti kor, a jövődre nézve nagy hatású kezdeményeket rejt magában. A magyar kutatók közül eddig nem sokan foglalkoztak a császárkorral. Vallástörténelmi szempontból, önálló összefoglalásban — tudtommal — ez egyedüli magyar mű, amelyik kezdetétől hanyatlásáig átöleli a császárkultusz történetét. Sajnos, hogy szerzője nem érthette meg műve megjelenését, melyen hosszú években keresztül, bizonyára nagy szeretettel és elmélyedéssel dolgozott.

A szerző bőségesen foglalkozik a császárkultusz keleti eredetével, amint Egyiptomon, Babylonon, Perzsián és a görögökön keresztül eljut Itáliába, miután előbb már Keleten a római vezérek és Itáliában őskirályok és geniusok kultuszában megalapozódott. Megtaláljuk a kultusz alapvetésének mind történelmi, mind lélektani tényeit. Azután szól a császárkultusz lényegéről, a külső ápolásáról, a szertartásokról, a szertartást végző papokról és papi testületekről, majd a consecratorról. Végül a kultusz hatására és bírálatára is kiterjeszkedik.

Az egész mű igen széleskörű történelmi alaposítással és filológiai pontossággal készült. Felhasználja az egykorú források mérhetetlen tömegét, és megfelelő kritikával kíséri mind azokat, mind a modern külföldi összefoglalásokat. Külön tárgyalja a kultusz provinciális szervezetét és papságát, nem felejtkezve meg arról, hogy a császárkorban nagyon sokszor fontosabb volt a provinciák állásfoglalása, mint az anyaországé, vagy a fővárosé. Pontos képet kapunk a kultuszra vonatkozó fogalmak századokon keresztül ment jelentés változásáról is. Kár, hogy név- és tárgymutatók nem készítették e műhöz, melyet a theologus, a történész, a filológus, és minden érdeklődő nagy haszonnal és élvezettel forgathat. A laikus olvasó számára legtöbb gyönyörűséget a kultusz eredetéről, hatásáról és bírálatáról szóló fejezetek tehetik, melyeknek aktualitása — úgy szólva — mindig érvényes, igazsága tény.

A mű a M. Tud. Akadémia támogatásával, Dr. Láng Nándor és Dr. Alföldi András akad. tagok

kedvező bírálata után jelent meg. Ez a körülmény is növeli a munka értékét. Sajtó alá bocsátották a szerző halála után Marton Sándor leánylic. igazgató és Dr. Marton Géza egyetemi tanár. A kiállítás nehéz munkája (a rengeteg hivatkozás, görög, latin szöveg miatt) a Debreceni Városi Nyomdát dicséri.

Kónya József.

Hírek az egyházmegyéből

BÉKÉS-BÁNÁTI EGYHÁZMEGYE.

A **békésbánati** egyházmegyei lelkészegyesület gyűlést tartott Gyulán augusztus 4-én Marjay Géza elnökölte mellett, mely gyűlésen Mogán Ákos és Ferenczy Gyula titkár tartottak előadást szociális és gazdasági kérdésekről.

Lelkipásztor választások Hódmezővásárhelyen. A hódmezővásárhelyi református egyházban az elmúlt hetek folyamán két megüresedett lelkipásztori állást töltöttek be példás békességben. Pap Imre elnök-lelkész örökébe az ótemplomi körzethez Marton Árpádot, a tabáni körzet lelkipásztorát hívták meg, kit egyszersmind lelkészelnökké is választottak. A susáni körzethez pedig Tereh Gyula nyugalomba vonult lelkipásztor helyére Nagy Béla helybeli vallásoktató lelkészt állították, szintén meghívás útján. Beiktatása, melyet Harsányi Pál esperes végzett, augusztus 9-én volt. Áldás legyen munkájukon!

BEREGI EGYHÁZMEGYE.

Toronygombfeltétel Gulácson. Régebben villámsulytás érte a gulácsi tornyot és a bádóg repedésein befolyt a víz, elkorhasztotta a gömböt és a csillagot tartó árbocrudat. Folyó évi júl. 3-án egy nagy vihar aztán lesodorta a torony tetejéről. Most önkéntes adakozásból, melyben a lelkész is előljárt, új gömböt és csillagot készítették, több, mint 500 pengő költséggel. Elhelyezésük és megáldásuk augusztus 9-én ment végbe istentisztelet keretében, amelyen Zám-bory Sándor hetei lelkész bibliát olvasott és imádkozott. Csatóry Jenő jándi lelkész pedig alkalmi prédikációt mondott. Az egyház rövid történetét Dékán Elek helybeli lelkész ismertette és felolvasta az adakozók névsorát. Majd a templomból kivonult a gyülekezet és a torony tövében elhelyezett gömböt, csillagot Rácz Jenő ugornya-gergelyi lelkész áldotta meg. Délután pedig Kósa Béla tivadari lelkész hirdette az evangéliumot.

A szomszédos községekből megjelenteket a lelkész és Bertók László igazgató-tanító látták vendégül.

BIHAR-ÉRMELLÉKI EGYHÁZMEGYE.

Augusztus 2-án kedves és maradandó kettős ünnepe volt a kokadi református egyháznak, e napon iktatta be Székelyhídy Béla esperes a gyülekezet ifjú lelkipásztorát Tóth István volt mező-hegyesi s.-lelkészt a kokadi lelkipásztori szolgálatba és leleplezte a néh. Bodor Pál 27 éves áldozatos sáfárkodását megörökítő, Kovács József kokadi pres-

biter és családja áldozatos szeretetével elkészítettett, a templomban elhelyezett, emléktáblát.

Az ünnepségen nem csak a kokadi hívek, hanem a szomszédos községek: Nagyléta, Álmosd, Bagamér lelkipásztorai, gondnokai, presbiterei is résztvettek, hogy szívből köszöntsék és ünnepeljék a várt pásztor és lerójják kegyeletüket és tiszteletüket az igaz sáfár, a feledhetetlen munkatárs és barát, néhai jó Bodor Pál nagytiszteletű úr emléke előtt.

Az ifjú lelkipásztor, Pál zsidókhöz írt levele 10. részének 7. verse alapján mondotta el nagy hatással, mély nyomokat hagyóan beköszönő beszédét s buzgó imában kérte Istennek segítő kegyelmét és áldását munkájára és gyülekezetére.

Az istentisztelet keretében ment végbe a néhai Bodor Pál emléket hirdető, zajtalan, gyümölcsöző munkáját megőrző emléktábla leleplezése is, a bánatos özvegy, a kedves nagy fiú részvételével. Az esperes szívből fakadó avató beszéde alatt, a hálás kokadi hívek szeméből újra alácsordultak a fájó könnyek és az arcukon ülő bánat és igaz fájdalom mutatta, hogy tiszteletük, szeretetük virraszt feledhetetlen lelkipásztoruk sírja és emléke felett.

Székelyhídy Béla esperes beszéde:

Kedves Testvéreim! Találón állapítják meg rólunk magyarokról, hogy a mi életünk és ezeréves történelmünk sirva-vigadó. Nem volt soha olyan örömmünk, melyet be ne árnyékolta volna a bánat fátyola s nem volt olyan gyászunk, melyre reá ne szórta volna töredéksugarát a reménység jóságos napja.

Igy vagyunk szeretteim ez alkalommal is. Az öröm, a bizakodás boldogító tüze gyúl ki orcáinkon — az egymást megtalált Pásztor és gyülekezet e kedves ünnepén, igaz frigykötésén — de a bánat könnye is alácsordul szemekből — amikor az áldottan porladó szívnek — e gyülekezet feledhetetlen lelkipásztorának, a hű sáfárnak, a szerető léleknek, a gyöngéd férjnek, az erős árbocnak, az igaz barátoknak és szolgatársnak emlékjelt állítunk.

Legyenek áldottak azok a szerető szívek, kiknek lelkében e kedves gondolat testbe öltözött s néhai jó Bodor Pál Nagytiszteletű úrnak — a több mint egy negyedszázadon át világló fátylának, a legnehezebb időkben is hűséggel pásztorkodó Vezérnek — e nemes gyülekezet el nem múló tisztelete, hálája — kegyelete jeléül emléktáblát állít, hogy őrizze és hirdesse annak dolgait — „ki hű volt mindhalálig“.

Néhai Nagytiszteletű ura a kokadi gyülekezetnek, jó Bodor Pálunk Rólád emlékezünk... e naptól nemcsak gyümölcsöző, zajtalan magvetésed — nemcsak e gyülekezet külső-belső életét megújító pásztorkodásod és alkotásaid — nemcsak kedves egyéniséged annyi itthagott darabja — hanem a téged tisztelő és szerető munkatárs — presbiter Kovács József és családja áldozatos szeretettel elkészített emléktáblája is őrizi és hirdeti, hogy itt vagy közöttünk.

1909 márc. 28 — 1936 január 17 — e negyedszázadot meghaladó viharokban, próbára tevésében súlyos időkben álltál szilárdan oly sok könnyet letörölve — annyi szívet meggyógyítva — a kokadi gyülekezet élén.

Onnan indult el életsajkád is a mi pátriánk-

ból — a magyar közéletünkben és kálvinista anya-szentegyházunknak annyi értéket adó Szatmár vármegyéből — a szöke Tur partjáról, hol magyar fajunk egyik legértékesebb típusának a hazáját, Istenét, egyházát lángoló szerető népek lelkiisége és az általam is ismert jó édes Atyádnak, a magyar kálvinista lelkészek ez igaz példányképének áldott hatása vezérelt drága Sionunk szolgálatára.

Mint segédlelkész Bihardiószegen négy éven át, mint rendes lelképásztor három évig a révi, majd 27 éven át a kokadi gyülekezetben szolgált és hirdeti maradék nélkül az örökkévaló igét.

Sorsa... futása... a magyar sors, a magyar tragédia... Egész élete a reá bízottakért Hitvese... jó Fia és szeretett gyülekezetéért való lángolás... s amikor már nyugodtan szemlélhetné alkotómunkája gazdag gyümölcsözését, nemes élete ellobbant... az erős tölgy ledőlt hirtelen, váratlan.

A külszin után ítélkezők zárt léleknek tartották, de ha közeljutott valaki áldott szívéhez, megérezte nemes lelke varázsát... óh, hogy tudott melegíteni ez a lélek... óh, hogy kitárta, hogy megláttatta drága kincseit.

Jó Bodor Pálunk ünnepet ülünk ma... elárvult parókiára megjött az elv拉斯zott utód... ihletett ajakkal, keményakarással bizonyosságát szolgáltatta annak, hogy félben maradt munkád, útidon járva folytatni fogja — és egész szívvel szolgálja amint te végezed — egykori gyülekezetet... s amikor velünk együtt meghajtja tisztelete, kegyelele zászaját... amikor rólad emlékezünk, amikor a szerető szívek e kedves emléktáblájára tekintünk azt üzenjük Neked... pihenj csendesen... ott szülőfaludban a szöke Tur partján elterülő magyar rónán... szól még a klarinét s a pásztorok sípja — belekiáltja a reménység himnuszát a magyar éjszakába kis falud harangja... s vérzik a testvéri szív... s itt munkásságod, futásod, lángolásod bizonyosságtevő stációján, egykori örhelyeden... viraszt a kegyelet, él a hála, a tisztelet s amikor ma fejtádat átölelve teleszórja sirodát lelke virágaival a szerető emlékezés, amikor újra úgy fáj szívünk és könnyeink peregnek — s zokog mint párját vesztett galamb hűséges hitvesed — s Téged áld poraidban is a Te jó Fiad és gyülekezeted... Feléd kiálltjuk... álmodozd... pihend fáradalmaid... mi folytatjuk félbemaradt munkád, törölgetjük a fájó könnyeket, könnyítjük az élet keresztjeit, szórjuk a tiszta magot, az örökkévaló igét, hirdetjük a világot megváltó Krisztus szeretetét, gyujtogatjuk a reménység fátylóját, álljuk az idők verését — és hisszük — hogy „megvirrad még valaha, nem lesz mindig éjszaka a magyarnak”.

Jó Bodor Pálunk aludj csendesen — s e kedves emléktábla őrizze és hirdesse áldott életed.

A Csökmön építendő szeretetszövetségi agghmenház ügyében augusztus 3-án Dr. Kiss Ferenc szeretetszövetségi ü. v. elnök, az egyházmegye esperese, Juhász Sámuel furtai lelkész s a helyi református egyház elnöksége közreműködésével helyszíni szemle tartatott, melynek eredményeképp az egyházmegye 1700 P hozzájárulása mellett, a Szeretetszövetség vállalta a 28 ágyas otthon építési költségeit. Az agghmenház október hó folyamán át is lesz adva áldott rendeltetésének.

DEBRECENI EGYHÁZMEGYE.

Orgonaavatás Debrecenben. A múlt esztendőben épült debrecen—homokkerti és debrecen—nyilastelepi templomokban az elmúlt vasárnapokon megszólaltak az orgonák, hogy fenséges harmóniájukkal dicsőítsék az Urat. Mindkét egyházrészben áhitatos hívek buzgó serege várta már a nagy pillanatot, amelyben orgonájukon felszendülnek majd a régi szép százados dallamok, a zsoltárok és dicséretetek. S most beteljesült ez a régi vágy.

A homokkerti orgonát ünnepi istentisztelet keretében avatták fel július 26-án. Az ünnepélyes alkalommal az egyházrész áldozatos szívű hívei majdnem teljes számban ott voltak. Az istentiszteleten az igét Molnár Ferenc debreceni lelképásztor hirdette.

A nyilastelepi orgonát szintén ünnepi istentisztelet keretében adták át rendeltetésének augusztus 2-án. Dr. Szász Imre esperes hirdette ez alkalommal az Istennek szent igéjét a szép, nagyszámban megjelent buzgó nyilastelepi hívek előtt.

Áldja meg az Isten mindazokat, akik lehetővé tették, hogy e templomokban is orgonák szóljanak az Úr dicsőségére, „dicséretetek, szép énekeket Néki zengedezvének.”

A debreceni egyházmegye ifjúsági konferenciáit az elmúlt hetekben tartotta meg. Júli. 19-én Sárándon gyűltünk össze, ahol 13 egyházközségből lelkészek, tanítók, presbiterek s több mint 130 ifjú jelent meg. Jól esett tapasztalunk, hogy a rekkenő meleg s a legnagyobb hordási munka idején is ilyen szép számmal lehetünk együtt. A konferencia istentisztelettel kezdődött, amikor éneklés után Csighy Andor hosszúpályi lelképásztor olvasott bibliát s imádkozott buzgón. Utána Uray Sándor debreceni lelképásztor a 127. zsoltár 3—5. verse alapján szólt az ifjakról, akik olyanok, mint a nyilvessző. Kálvin maga mondotta, amikor a genfi egyetemet alapította: „Küldjétek nekünk délceg faágakat és mi még délcegebb nyilvesszőket faragunk belőlük.” Gondoljunk az ifjúsággal s nevelésével Krisztus álljon előttünk.

Éneklés után Dr. Szász Imre az egyházmegye agilis, új esperese, mint a konferencia elnöke, közvetlen szavakkal nyitotta meg a konferenciát. „Fiúk, mi szeretünk titeket, fiúk mi féltünk titeket, ti vagytok a magyar jövő” — mondotta. Hívunk titeket, veletek együtt akarunk munkálkodni, jöjjetek. Ezután Kovács Péter ifjúsági titkár tartotta meg lelkes előadását Neh. 2:17. alapján. A romokban levő külső és belső világ felépítése céljából hívta az ifjakat az ifjúsági egyesületbe. Az előadást gazdag hozzászólások egészítették ki.

Közébed után délután Dobos Károly konventi ifjúsági titkár hirdette az igét az egész gyülekezetnek I. Thess. 5:19. alapján meggyőző erővel s mindnyájunk számára áldásosan. Utána folytattuk a konferenciát, amelyen Dobos Károly, Nagy Jenő, Erdei Mihály ifjúsági titkárok és Dr. Kardos Zoltán hajdúbagosi orvos tartottak tartalmas és értékes előadásokat. Mivel nők is szép számmal gyűltek össze a szomszédos gyülekezetekből, azok számára külön konferencia volt, amit Kardos Lajos hajdúbagosi lelképásztor vezetett.

Július 26-án Sáránrudvariban, az egyházmegye másik felében gyűltünk össze. Itt 12 községből lelkészek, tanítók, presbiterek és mintegy 140 ifjú

jelent meg. A nagy nyári időben igen szép szám. Az istentiszteleten Dr. Szász Imre esperes olvasott bibliát s imádkozott szívből Istennek kegyelméért és áldásáért a konferenciára. Istennek drága üzenetét vitéz Ury Ferenc konyári lelkipásztor, egyházmegyei missziói előadó tolmácsolta Pred. könyve 12:3/a. verse alapján s hívta fel az ifjakat az Istenhez és a Krisztushoz való ragaszkodásra.

Istentisztelet után Dr. Szász Imre esperes meleg szavakkal üdvözölte a mindenfelől egybeseregleteteket s a vendéglátó sárrétudvarii gyülekezetet s nyitotta meg a konferenciát. Ha már az Úristen a határt gazdag aratással áldotta meg, hogy legyen a testnek tápláléka; a lélek sem szűkölködhetik, annak is meg kell teremnie a maga gyümölcsét: 30, 60 és 100 annyit. Ezután Kovács Péter ifjúsági titkár tartotta meg előadását Máté 6:10/a. alapján és hívta fel az ifjakat Isten országának építésére. Az előadást tartalmas eszmecserre követte.

Közébed után a gyülekezetnek Dobos Károly konventi titkár hirdette az igét Ezék. 37:1-14. v. alapján. Utána folytattuk a konferenciát. Dobos Károly, Erdei Mihály és Bánszegi Albert ifjúsági vezetők tartottak tartalmas és bizonyoságtévő előadásokat, amelyek bizonyára nem maradtak nyom nélkül az ifjúság lelkében. Sajátságos munkáról hallottunk Debrecenben, ahol az ifjúsági egyesület egyéb munkája mellett folytatja az ú. n. utca-missziót, elhagyott, árva, kidobott gyermekek megmentése érdekében. A berettyóújfalui tagok pedig arról számoltak be, hogy ők a szegény gyermekek karácsonyi felruházására öt hold tengeri földet vállaltak fel harmadában kapálni. Íme az újabbnál újabb utak a segítésre.

Igen jól esett ott látnunk mindkét helyen egyházmegyénk missziós lelkületű, melegszívű, tevékeny új esperesét. Jól esett látnunk az ifjakat, akik 10-20-30 km.-t tettek meg a rekkenő melegben, hogy résztvehessenek a konferencián. Ugyancsak jó volt szemlélnünk az ifjak mellett a felnőtteket is, akik megértéssel viseltetnek ez új munka megindulásakor. Szeretnők hinni, hogy most már minden gyülekezetben megmozdul a mag, csirát lök s feltöri a kemény földréteget, ahol pedig már van munka, ott még erőteljesebb lesz az e napok után. Tudjuk nagyon jól, hogy minden magvetés hiábavaló, ha az Örökkévaló nem adja arra a maga Szentlelkének segedelmét. Ezt kérjük, ezért imádkozunk s tudjuk, hogy buzgó imádságunk meghallgattatásra talál, amikor egyházmegyénkben is az ifjúsági munka fokozottabb megindulásának az útjára lépünk.

A vértesi református egyház kegyeletes és bensőséges emlékünnepeket rendezett a világháborúban hősi halált halt katonáinak emléktáblájánál július 26-án, a háború kitörésének 22. évfordulója alkalmával.

Ezen az ünnepélyen az Országos Frontharcos Szövetség debreceni főcsoportjának egy díszszázada is résztvett, akik az ünnepélyes istentisztelet előtt érkeztek meg a községbe. A díszes formaruhába öltözött díszszázad első útja a templomba vezetett, amelyet már előbb teljesen megtöltött a helybeli hívek serege. Öröm volt hallgatni a volt frontharcosok erőteljes, szép énekét, mikor zoltárainkat énekelték. Az alkalmi ünnepi egyházi beszéd elhangzása után a községháza falába illesztett hősi emléktáblánál

folytatódott az ünnepség. A frontharcos dalárda szép éneke után a lelkipásztor üdvözölte őket megköszönve az emlékünnepeken való szíves részvételüket. Az üdvözlésre Lenkey László emléklapos főhadnagy válaszolt megható, kedves szavakkal. Ezután egy megrázó hatású költeményt szavalt el Jámbor Lajos e. százados. Költeménye elmondása közben mindenkinek a lelkén átviharzott az a kérdés valóban, hogy: „Tudjátok-e mi az, frontharcosnak lenni!” Utána megint a frontharcos dalárda adott elő egy szép hazafias indulót s Lenkey László főhadnagy koszorúzta meg a hősi emléktáblát ezekkel a szavakkal: „Istenért, Hazáért, Frontharcos bajtársainkért mindhalálig”. Az ünnepséget a frontharcos dalárda a Himmusszal fejezte be s utána Kúrián Gyula hadnagy vezetésével gyönyörű díszmenetben tisztelgett a század a hősök emléke előtt.

A szép és lélekemelő emlékünnepeket a debreceniek részéről Szűcs Béla frontharcos bajtárs, a helybeliek részéről Éles Imre községi főjegyző és Dobrossy Zoltán lelkipásztor rendezték. **vitéz.**

FELSŐSZABOLCSI EGYHÁZMEGYE.

Templomszentelés Szabolesbákán. A gyülekezetek életében századokon át alig esik egy alkalom, amelyik annyira reformálná az emberi lelket, mint a templomszentelés. Templomot építeni dicsőség. Kövekre láthatatlanul fel és beírni áldozatos névtelen neveket. Neveket, amelyek századokra bizonyoságtévő az emberi lélek legnagyobb felmagasztaltatásának, amit egy szó fejez ki: hála.

Ahol nincs hála, ott nincs templom. S ha egy egy gyülekezetben romokban hever az Isten háza: ott ne keress semmit, ami a lélek virága és gyümölcse, mert a hála a hála sugarától virul és a hála áldozatától terem gyümölcsöt.

Amilyen szomorú látvány a templomnélküli gyülekezet a maga hálátlan gyümölcstelenségében, olyan felemelő, lélek- és szívidomító egy templomot áldozatok hordozásával építő gyülekezet.

A templomot nem a pásztor és nem a nyáj építi, hanem a Lélek. A Lélek, aki csontokba rekesztett tűz. Addig veszi el békén nyugodni akarók álmát, addig szegyeníti meg gangos, kólábas házak lakóit, addig tárja cícomás, selymesek elé az „anya” meztelenségét, amíg egyszer megmozdulnak a kövek. Láthatatlan, néma seregek indulnak el „közmunkára”. Árkok mélyülnek. Romok takarítatnak. Falak épülnek. Csak az ima száll.

Csak a verejték hullik.

Szabolesbákán így volt romokban a templom. Öt év óta nem énekelhette a gyülekezet: „Ím bémötünk nagy örömmel.”

De öt év megmozdította a köveket és július 26-án megnyiták felséges kapui az újraépített, százados alapokon nyugvó templomnak.

Szép ez az új templom. Szép minden, ami áldozatból emelkedik. Szép ez a gyülekezet, mert szép minden áldozó.

Boldog ez a lelkipásztor, mert minden pásztor akkor a legnagyobb, a legboldogabb, amikor megnyithatja „a szoros kaput és a keskeny utat, amely az életre vezet”.

A szertartást Kiss Lajos demecseri, Szombathy Imre eperjeskei lelkipásztor tanácsbírák végezték.

Keresztelt Fogarassy Dezső lövöpetrii, áttérőket konfirmált tűz és lélek erejével Görömbey Péter nagykállói, úrvacsorát osztott Nagy Samu ajaki s a délutáni alkalomkor ígét hirdetett Pethő Károly gyulaházai lelkipásztor.

A megújult templom nem fogadhatta be az örvendező gyülekezetet és a környék odaseregülő reformátusait. A szent hajlékból kinrekedtek számára a szabad ég boltívei alatt prédikált László Albert tiszabezdédi lelkipásztor.

Az ünnepséget emelte Ignéczy Sándorné szép szólóéneke és a leányok énekkarának bájos karéneke.

A fáradhatatlan lelkipásztor: Ignéczy Sándor, az egész ünnepség rendjét biztos kézzel tartó kántortanító: Petrovich Ede, háziasszonyi szívességekben és szeretetben utólérhetetlen Petrovich Edéné a segítségben hű asszonyok és leányok, az egyház szolgálatában magát nem kímélő községi főjegyző, Horváth Kálmán, a buzgó gondnok, örvendező presbiterek mindannyian külön méltatást érdemelnének. Legyen jutalmuk a jólvégzett munka öröme és gyönyörűsége.

Az újjáépített templomot pedig, aminek egyszerű, nemes vonalai, diszkrét külseje Vécsy Lajos építész ízlését és hozzáértését dicsérik, ölelje körül imádkozó lelkek óhajta:

„Légyen te kőfalaidban
Csendesség és jó békesség,
A község közl egyenesség.
Jó szerencse házaiddban
Az én atyámfiaért. És ott lakó feleimért.
Adjon Isten jó békességet!
Szentségeiért én e helynek,
Mely szerzetelt az Istennek,
Minden jót kívánok tenéked.“ CXXII. Zsolt. 2. v.

IMA.

Szabolesbákán a templomszenteléskor elmondotta:
Pethő Károly gyulaházai lelkipásztor.

„Dicsérünk téged nagy, égi Teremtő.“
Mindenek Atyja! Hatalmas Király.
Imánk — lelkünk hófehér galambja —
Hitünk szárnyán Hozzád repesve száll.
Az ég s a föld míg zengi nagy neved
S himnuszával angyali kar dicsér:
Gyermekeid szíven — templomodból —
Feléd a hála áldva útra kél.

Egek egei körül nem vehetnek.
Emberalkotta fal számodra nem határ.
A mindenség mérhetetlen dómja
Felhőkárpitjával körül nem zár.
Léted ragyog. Kegyelmed átölel.
Minden mi lett, mit bölcsen alkotál
S parányi hely: a szív, — a mi szívünk
Mégis Uram üdvel magába zár.

S amennyi szív ma itten feldobog,
Amennyi szív örömmel átölel:
Annyiszor szent s szentséged székhelye
Légyen Atyánk e megújult régi hely.
S e kézzel csinált szent helyen belül
Annyi házad legyen Uram neked,

Mint ahány szív zsolozsmázó szóval
Neved dicsérve? zeng új éneket.

Újult falak szent kárpitja alatt
Hadd gyuljon ki lelkeink szent tüze.
S e tűz nyomán újuljon dicsre itt
Szent ollárrá gyermekeid szíve.
Hadd omoljon a hála könnyűje
S bünt sirató, bünt elmosó patak.
Szépüljenek tökéletességre
A lelkek itt úgy, miként a szent falak.

Az áldozó szent tékozlásában
Gazdagodjon meg itt minden kebel.
Özvegy, árva ajkán a jajj szava
S szemén a könny — Atyánk! — csituljon el.
Vigasztalást, békességet adjon
Szent ígéd, nagy éjünk szövéténeke.
Legyen e ház s benne minden élet
A szeretet oltári tűzhelye.

A gyermek, kit itt kegyelmed eljegyez
A szent keresztség égő pecsétivel,
Legyen áldott. Zúgó vihar felett
Diadalmas életet nyerjen el.
Ifjak, lányok hitükért, ha itten
Fiad viléztvé felesküsznek:
Hitükben hű, életben, halálban
Engedelmes szolgálid legyenek.

A mátkapárok, kik elődbe jönnek
Egy titkos élet váradalmival:
Érezzék, hogy átkarolja őket
Egy áldó kéz, egy hű atyai kar.
A publikánus felmagasztaltatást,
A gőgösök: jeddést találjanak.
A megtértek s Tégedet dicsérők
Legyenek mind örökre áldottak.

Legyen e hely hegyen épült város.
Sugárait szórja szerteszt.
Kéljen nyomán himnusz a szívekből
S választottad legyen ez a nép.
Szálljon áldás pászlorra és nyájra,
Zengjen ének az egek egére
S amíg kezük imára kulcsolják
Adj enyhülést szomjas szíveikre.

Ámen.

HEVESNAGYKUNSAGI EGYHÁZMEGYE.

A hevesnagykunsági egyházmegye elkész-
egyesülete 1936 július 19-én tartotta Tiszafüreden
ez évben második gyűlését. Istentisztelet vezette be
az értekezletet, melyen a vendégeken kívül szép-
számú gyülekezet vett részt. Németh László abádi
lelkész lélekből fakadó, áhitatos imádkozása után
Szokody Gyula tiszainokai lelkipásztor hirdette az
ígét építő hatású, apostoli lélektől áthatott, bátor
bizonyoságtévesével.

Istentisztelet végeztével a füredi egyház szép
iskolájában tartotta gyűlését lelkészegyesület, mely
örvendezéssel köszöntötte körében a meleg szeretettel
vendégül látó gyülekezet lelkes főgondnokát:
Dr. Lipcsey Attilát, az egyházmegye kedves Pista
bácsiát, a minden egyházi és pásztori megmozdulás

iránt nagy lelkesedéssel érdeklődő Székely István e. m. tanácsbíró és Sarkady Nagy István ny. lelkipásztort, az egyházmegyebeli Kunhegyesnek volt ékezzavú pásztorát.

Tóth János lelkészegyesületi elnök élénk figyelemmel, lelkes tetszéssel kísért, mélyenjáró gondolatokban gazdag megnyitó beszéddel vezette be a gyűlést. Szólt arról, hogy az idei esztendő nagyjelentőségű kürtzengések esztendejévé rendelte a sorsintéző Kegyelem. Bensőséges lelki ünneplésre és emlékezésre szolgáltat alkalmat a Kálvin Institutiojának négyszázados megjelenési fordulója. Június hó 3-án volt közelebbi emlékezésünk is, amikor szeretett Püspök urunkat ünnepelte negyedszázados püspöki jubileuma alkalmából az egész ország hálaadásban és örömben egybefonódó lelkü reformátussága. Mi is Istennek adunk hálát, hogy vezérünkül hívta el az Ő választott fiát s lélek szerinti örvendezéssel kívánunk fényt nevére, áldást életére.

A megnyitó beszéd a továbbiak során kitért a reformátusság egyetemét és a lelkészi kart érintő minden nagyobb fontossággal bíró aktuális kérdésre. S így többek között felveti a lelkészegyesület egyik tagjától eredő azt az eszmét, hogy amiképpen régen Bécsben ágenset tartottak a szegény gyülekezetek ügyeik képviselésére s azok sikeres elvégzésére, úgy nem lenne-e haszna mai napság egy hasonló szervnek, amely a Konvent mellett működve, hathatós segítségére lenne a sokszor hiábavaló kilincseléssel fáradó gyülekezeteknek.

Továbbiakban a több nagyfontosságú kérdést tartalmazó tárgysorozat tárgyalására került sor. F. Tóth Sándor kuncsorbai lelkész Hans Assmussen: „Die Seelsorge“ c. művének ismertetéséről, Gaál István törökszentmiklósi lelkész az új lelkészi nyugdíj-törvény életbeléptetésének kérdéséről és a stólamegváltás problémájáról, Marjay Károly mezőtúri lelkész a róm kath. autonomiáról, Gál Lajos tiszaföldvári lelkész a szeretetszövetségi taggyűjtés tervezetéről, Nyitray Zoltán tiszai lelkész a lelkészi betegbiztosítás kérdéséről értekezett, mely előadásokat beható vita, illetőleg hozzászólás követt. S végül az ORLE tagdíjhátralékok ügyét tárgyalta lelkészegyesület.

Gyűlés után a gazdakörben tartott közeében vettek részt a jelen voltak, melyen elsőnek Török Imre esperes a Kormányzó úrra ürit poharat, majd Tóth János elnök a vendégek nevében, Dankó Sándor tiszafüredi lelkész pedig a vendéglátók nevében mondott meleg szeretettől áthatott köszöntést. S még Sarkady Nagy István ny. lelkipásztort és Keresztessy Károly tartottak beszédet.

SZATMÁRI EGYHÁZMEGYE.

Lelkészegyesületi közgyűlés Szatmárban. Míg az egyházmegye közigazgatása és bíraskodása az esperesi hivatal útján, valamint az egyházmegyei közgyűlés, tanácsülés és bírósági ülésen történik, addig a lelkipásztori kar szellemi élettevékenységének a kerete a lelkészegyesületi közgyűlés. A lelkésztestület színvonalát, munkakészségét és munkaképességét egy-egy lelkészegyesületi mutatja meg.

A szatmári református egyházmegye július 16-án

tartotta évi közgyűlését szokásos helyén — Fehérgyarmaton — közepes érdeklődés mellett.

Bibliaolvasás és imádság után nyitotta meg Fekete Lajos elnök a közgyűlést, beszédében megemlékezett elődje, Szabó János, hervadhatatlan érdemeiről, a szomorú halált halt Kiss István kisari lelkészről, a nyugalomba vonult Horváth Imréről, Gönczy Sándorról, Erdős Ignácra, köszöntötte egyházmegyénk új lelkészeit, valamint Tóth Sándor esperest, akit a Lelkészegyesület ez alkalommal üdvözöl legelőször e tisztségében. A legmélyebb tisztelet és szeretet hangján emlékezett meg nagy püspökünk, Dr. Baltazár Dezső 25 éves püspöki jubileumáról, kérve a Mindenhatót, tartasa meg Őt nekünk még soká. A Csikesz Sándor lemondott ORLE főtitkár érdemeit jegyzőkönyvi megörökítésre ajánlotta, aztán a Nyíregyházán tartandó közgyűlést ORLE minél nagyobb számban való megjelenésre buzdította a lelkésztársakat.

Bejelentette, hogy a múlt gyűlésen az elnök és jegyző közfelkiáltással való megválasztása alapszabályellenes volt, így közgyűlés újból választott s a megejtett titkos szavazás eredményeképpen ismét Fekete Lajos lett az elnök és Sípos Károly a jegyző.

Az alapszabálymódosító tervezet tárgyalása után a Szeretetszövetség szélesebb körben és hatékonyabban való népszerűsítésének módjairól Török József egyesületi alelnök értekezett.

A lelkészi betegbiztosítás kérdését Varga Ferenc dolgozta fel s adta elő. A stólamegváltás ügyében Szalay Pál olvasott fel.

A lelkészi becsületszékre s a becsületszék alapszabályát összeállító bizottságra nézve Tóth Ferenc tett javaslatot.

A bizottság, valamint az egyháztársadalmi és irodalmi csoport megalakulása után azzal a reménységgel oszlott szét a közgyűlés, hogy a Lelkészegyesület jövőbeli munkája elevenebb és eredményesebb lesz.

G Y Á S Z R O V A T

Pap Imre ny. lelkipásztort, a hódmezővásárhelyi református egyház presbitériumának hosszú időn át volt elnöklekésze 91. életében, 61 évi hódmezővásárhelyi lelkipásztori szolgálata után július hó 27-én meghalt. Temetése július hó 29-én volt az ó-templomból az Arany-temetőbe.

Áldott legyen emlékezte!

Báthori Ferenc nagyváradi nyugalmazott felsőkereskedelmi iskolai tanár Szászrégenben, nyári üdülő útja közben július 25-én 76 éves korában hirtelen elhunyt. A nagyváradi egyháznak kiválóan értékes és munkás tagja volt. Tudós férfiú, ki több nyelvet beszélt, többek között a lappok és finneket is. Beutazta az egész Európát, Palesztinát és Egyiptomot. Több utazást tett a lappok földjén, melyek alkalmával szerzett tapasztalatairól több tudományos és népszerű munkában és előadásban számolt be. Utazásait több alkalommal a Magyar Tudományos

Akadémia megbízásából és támogatásával végezte. A Károli Gáspár Irodalmi Társaságnak igazgató-választmányi tagja volt. A tudós nyelvész és író emlékét szeretettel őrizzük.

K Ü L Ö N F É L É K

Dr. Baltazár Dezső püspök urunkat a Kormányzó úr főmértésége m. kir. titkos tanácsosi méltósággal tüntette ki. Ugyancsak titkos tanácsosokká kinevezte Dr. Ravasz László dunamelléki és Dr. Geduly Henrik tiszai evangélikus püspököket is.

Dr. Makkai Sándor volt erdélyi püspököt, amint megírtuk Kormányzó úr a debreceni Tisza István Tudományegyetem hittudományi karán a pasztorális teológia nyilvános rendes tanárává kinevezte. Dr. Makkai Sándor egyetemi tanári esküjét július 21-én tette le az egyetemi tanács színe előtt. Az egyetemi tanács nevében üdvözlő beszédet Dr. Benedek László egyetemi rektor mondott.

Dr. Benedek László debreceni egyetemi tanárt, a Tisza István Tudományegyetem rektorát Kormányzó úr kinevezte a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetem orvostudományi karán üresedésben levő elme- és idegkórtani tanszékre egyetemi nyilvános rendes tanárává. Európai hírnévű tudósunkat, ki református egyházunk hű fia, e kitüntetés alkalmából tisztelettel köszöntjük.

Változás a debreceni tanfelügyelőségnél. A Kultuszminiszter Dr. Fejes Kálmán tanfelügyelőt nyugalomba helyezte s a tanfelügyelőség vezetésével megbízta Bendák Gyula szegedi tanügyi segédtitkárát.

Püspök úr arcképe. Előző számainkban megemlékeztünk arról, hogy Dienes János neves festőművész megfestette a kollégiumi díszterem számára Püspök úrunk életnagyságú arcképét. Az eredeti kép nagysága 205 x 135 cm. A nagyszerű képről jólsikerült reprodukció fehér kartonnal együtt cca 65 x 45 cm. nagyságban megrendelhető a püspöki hivatal útján. Ára keret nélkül, a püspöki hivatalban átvéve 9 P, kerettel és beüvegezve 13 P. Vidékre szállítás és csomagolási költséggel együtt 10 P, bekeretezve és üvegezve (szállítás és csomagolással együtt) 15 P. A kép kiválóan alkalmas lelkési irodákba, egyházi tanácstermekbe, tanterembe és református egyesületi helyiségekben való elhelyezésre. Kérjük a megrendelni szándékozókat, hogy megrendeléseiket és a kép árát mielőbb küldjék be Futó András püspöki titkár címére, Debrecen, Kálvin-tér 17. alá.

A berlini Olimpiáson életfeltétele a résztvevő angol-szász és francia csapatok jórészenek, hogy vallási kötelességeinek eleget tehessenek. Ezért részükre külön olimpiai istentiszteleteket tartanak. A berlini templomokban különböző nemzetek képviselői szólnak majd a német protestánsokhoz. Sőt külön sátortemplomot is állítanak fel a versenytér közelében, hogy több lehetőség nyíljon a lélek befelé fordulására.

Nagykőrösön ninesen munkanélküli Nagykőrösön tízhúszezer gyümölcsládára van szükség. Az egyik nagy kiviteli cég ládagyára e ládák elkészítésére munkásokat keresett, de mindössze csak egy hetven évnél öregebb, beteges ember jelentkezett. Hivatásos munkások helyett 20—30 diák és most végzett fiatal tanító végzi a munkát, de még kb. 100—120 munkásra volna szükség. Nagykőrösön azonban nem lehet munkásokat kapni, ami azt bizonyítja, hogy Nagykőrösön nines munkanélküli.

Kézírási magyar biblia. Az amerikai Cleveland város magyar evangélikus egyháza május 30-án ünnepelte fennállásának harmincéves jubileumát. Ennek az ünnepségnek volt egy igen érdekes és meghatározó pontja. A gyülekezet 259 férfi tagja elhatározta, hogy a jubileum napjára közülük ki-ki lemásol a magyar újtestamentum 259 fejezetéből egyet-egyet. A jubileum napján azután a templomudvaron ecélra felállított emelvényen mindenki elhelyezte a maga kézírásos fejezetét egyelőre elkészített díszes kötetbe, amely ilvenképpen közel 1500 oldalból álló kézzel írott magyar Újtestamentumot alkot.

Japán 67,238,600 lakójából 243,077 a protestáns és 110,812 a róm. kat. keresztyén. Az evangéliumi egyházak

évenként 2000 fiatal embert képeznek ki evangélistának és évenként 15,000-rel emelkedik a lélekszám, míg a róm. katolikusoké 2500-zal.

A bélpoklosok közti misszió ez évben lépett fennállásának 60. esztendejébe. Több, mint húsz országban működik ez a misszió, amely a legszázalomraméltóbb emberek hirdeti Isten jóságát és szeretetét. A legtöbb ilyen missziói intézmény Indiában van, ahol 36 otthont, illetve menedékhelyet állítottak a bélpoklosok szolgálatába, 6700 férőhellyel. Bélpoklos szülők 850 egészséges gyermeket sikerült megmenteni e fertőző baj elől a misszió segítségével az elmúlt esztendőben.

A Barth Károly közreműködésével tartandó debreceni theologiai továbbképző tanfolyam programja: *Szept. 28-án* délután 4 órákor: Bibliát olvas és imádkozik: Dr. Szász Imre esperes. — A tanfolyamot megnyitja: D. Dr. Baltazár Dezső püspök. — D. Dr. Barth Károly bázeli egyetemi professzort üdvözlő és előadásai megtartására felkéri: Dr. Erdős Károly dékán. — 1/5—1/7-ig: D. Dr. Barth Károly első előadása az elevelrendeléstől. Az előadást tolmácsolja: Dr. Vasady Béla egyetemi tanár. — 1/7—8-ig: Áhítat közös megbeszéléssel: A küldetésstudat imaéletemben és igehirdetésben. Vezeti: Dr. Révész Imre egyetemi tanár. A rendezőség által felkért első hozzászóló: Nagy Lajos sárándi lelkipásztor. — *Szept. 29-én* délelőtt 8 órákor: Áhítat: A szuverénül kiválasztó Isten. Tartja: Dr. Erdős Károly egyetemi tanár. — 9—11-ig: Barth Károly második előadása. — 1/12—1-ig: Barth Károly harmadik előadása. — Délután 1/5—1/7-ig: Barth Károly negyedik előadása. — 1/7—8-ig: Áhítat közös megbeszéléssel: A küldetésstudat lelkigondozói munkában. Vezeti: Dr. Soós Béla debreceni lelkipásztor, egyetemi m. tanár. A rendezőség által felkért első hozzászóló: Ördög Lajos pocsjai lelkipásztor. — *Szept. 30-án* délelőtt 8 órákor: Áhítat: Krisztus, kiválasztottságom tüköre. Tartja: D. Dr. Kállay Kálmán egyetemi tanár. — 9—12-ig: Az elevelrendeléstől elhangzott előadások megbeszélése a Tisza István Tudományegyetem református hittudományi karának tagjaival. — Délután 1/5—1/7-ig: Barth Károly felelete az előadásai alatt írásban benyújtott kérdésekre. (E kérdések benyújtásának végső határideje szept. 29-én délután 7 óra.) 1/7—8-ig: Záró áhítat közös megbeszéléssel: A küldetésstudat közéleti forgolódásában. Vezeti: Gönczy Béla vésztői lelkipásztor. A rendezőség által felkért első hozzászóló: Uray Sándor debreceni lelkipásztor. A tanfolyamra való jelentkezés határideje: *Szept. 20.* A jelentkezési díj debrecenieknél 2 P, nem-debrecenieknél 1 P 50 fillér, amely a jelentkezéssel egyidőben küldendő a tanfolyam adminisztratív intézőjének: Ördög Lajos lelkipásztornak a címére, Pocsaj, Bihar vm. A tanfolyamra bárki jelentkezhetik. A tanfolyam tagjainak olesó és jó együttes étkezéséről a kollégiumi tápintézetben történik gondoskodás.

Serdülővezetők, fiatalemberek és 12—16 éves serdülő fiúk számára tart négynapos táborozást Balatonszárszón a Református Keresztyén Ifjúsági Egyesület Szövetsége aug. 17-én estétől 22 estig. Résztvételi díj 16 éven aluliaknak 8 P, 16 éven felülieknek 9 P. 50%-os utazási kedvezmény. A serdülő fiúk táborának programja: reggelként bibliakörök: „En és a bátyám”, „A csúfolódó fiú”, „Az Isten szavát meghalló fiú”, „A Jézusra hallgató ifjú”. Délelőtt beszélgetések: „Mit csinálunk otthon?”, „A Balatonnak és környékének ismertetése”, Növény- és állatvilág, nyomolvasás, növénygyűjtés, emléktárgy-készítés. Délutánonként fürdés, veszélytelen fürdőhelyen, szigorú felügyelettel, balatoni regék, dalok, egészségügyi jó szokások stb., megbeszélése, játékok, versenyek. Esténként tábor-tűzek, külmisziói előadás. Egyik nap kirándulás hajón Tihanyba. (Erre külön 1 P hozandó.) A 16 éven felüli fiatalemberek, ifjúsági vezetők programja: reggel bibliakörök, délelőtt előadások megbeszéléssel: „A munkamező”, „A serdülő fiú”, „Miért van szükség serdülőmunkára?”, „A KIE serdülő munka módszere és szervezete”, „Minta serdülőösszejövetel”. — Délutánonként fürdés, játéktanulás, esténként tábor-tűz. Jelentkezni lehet Dobos Károly konventi ifj. lelkésznel, aug. 11-ig., Budapest, VIII., Horváthy-u. 26. alatt 4 P jelentkezési díj előre küldésével. Ahonnan legalább öt személy jön s a főzést maguk intézik, azok csak 3 P résztvételi és táborhasználati díjat fizetnek.

Négynapos sátortáborozás lesz főleg a tiszántúli ifjúság részére a debreceni Nagyerdőben aug. 24—28-ig serdülő fiúk, továbbá fiatalemberek és ifjúsági vezetők részére

párhuzamosan. A program a serdülő fiúk közötti munkával fog főleg foglalkozni. Résztvételi díj 6 P. Jelentkezni aug. 17-ig a debreceni KIE-ben lehet (Debrecen, Piac-u. 36) 3 P résztvételi díj előre küldésével. Részletes meghívót kívánatra a debreceni KIE küld.

Elkészült a Ker. Ifj. Egyesületek legmodernebb magyarországi ifjúsági tábora nyolcszemélyes sátorházakkal Dunavecsén a Duna kies szigetén. Nyaralni, üdülni, egész nyáron lehet szept. 15-ig, 16 éven aluliaknak napi 2 P-ért, 16 éven felülieknek 2-50 P-ért. Pompás fürdő, napozó hely, sport lehetőségek, kiszolgálás, napi négyeszeri bőséges étkezés. Hajojegy kedvezményesen az üdültábor résztvevői számára Budapesttől oda és vissza 2-80 P. Jelentkezni lehet a Ker. Ifj. Egyesületben, Budapest, VIII., Horánszky-u. 26.

Menjünk wendekre Dunavecsére aug. 20—23-ig a Ker. Ifjúsági Egyesületek Dunamenti Ifjúsági Táborozására. Résztvételi díj négy nap teljes ellátás ára 8 P, rendszeres napi program, üdülés.

Legsürgősebb feladat az ifjúság között a serdülő ifjúsági munka megindítása. Erre a munkára nevel vezetőket a dunavecséi serdülő vezetőképző és ifjúsági tábor. Ezen a táboron párhuzamosan folyik 12—16 éves fiúk és a 16 éven felüli fiatal emberek és vezetők programja. A hatnapos tábor résztvételi díja ellátással együtt 12 P és 15 P. Jelentkezni a táborok előtt legkésőbb egy héttel kell 3 P előzetes beküldésével, a KIE Szövetségben, Budapest, VIII., Horánszky-u. 26. Mindig jelezzük, milyen táborban fogunk résztvenni.

Hajókirándulást rendez a budapesti Ker. Ifj. Egyesület Dunavecsére a most elkészült legmodernebb magyar ifjúsági tábor színhelyére. Hajojegy ára 2-40 P. Az egésznapos társaskirándulásra jelentkezni lehet a BKIE titkárságánál s onnét nyerhető részletes felvilágosítás is. Budapest, VIII., Horánszky-u. 26.

Ki tud róla? Mészáros Jenő, Lajosahermánzsegi református egyház kántortanítója, ki 1884. év febr. hó 5-én Tiszasszöllősen (Heves vm.) néhai Mészáros Lajos református lelkész és Polgár Mária szülőktől született. Magyarország területén hol tartózkodik és mi a címe? Legutolsó levélét 1936. év jún. 11-i kelettel Szikszó (Abaúj vm.) községből küldte. De a reá válaszul küldött levél „ismeretlen” jelzéssel visszajött. Aki valamit tud róla, közölje igen fontos közérdekből pontos címet és lakhelyét a Hermánzsegi Református Lelkészi Hivatallal u. p. Szamosföldi, Szatmár vm. vasút. Jánk.

Az északfranciaországi magyar reformátusok missziói lelkipásztori állására Roubaix székhellyel Kiss Zoltán pápavácusi segédlelkészt választotta meg az Egyetemes Konvent.

Méliusz Juhász Péter magyar reformátor, debreceni pap 1561 december 13-án így írta alá a nevét egy okmányban: „Méliusz somogyi Péter pap, püspök, zsidó, görög, német, török és arab nyelvben jártas”. Törökvilágbeli református főiskoláinkon tanították a török nyelvet is. A legelső török nyomdát is debreceni diák állította fel, a budai pasa íródeákja: Czeglédi István. Méliusz Péter vetette fel legelőször a török-magyar testvériség gondolatát. A János Mennyei Jelenések 20. részének 8. verséhez írott magyarázatában Góg alatt a török, Magóg alatt a magyar nemzetet érti, akik Japhettől származnak, tehát szerinte „a törökkel a magyarok ősei egy ember gyermekei”. Székfi Gyula azt írja a Magyar Történetben, hogy a török-magyar egytestvér-elmélet az újabb kor gyártmánya. Ímé, Méliusz már századokkal előbb hirdette. Nagyon helyén való, hogy napjainkban a magyar református egyház vállalta a feladatot, hogy elviszi az evangéliumot a törökök közé. Igazi testvéri misszió.

Készül az új magyar bibliafordítás. Az új magyar bibliafordítás nyomási munkálatai a befejezés felé közelednek. Az ótestamentomi részt Czeglédi református lelkipásztor, az újtestamentomi részt pedig Dr. Raffay Sándor bányakerületi evangélikus püspök fordította. Az új bibliafordítás a Brit- és Külföldi Bibliatársulat kiadásában jelenik meg.

Milyen nyelven beszél Európa? Európában összesen 125-féle nyelvet beszélnek. Legelterjedtebb a német nyelv, melyet 80 millió ember beszél, utána következik az orosz, ezt 70 millió ember beszéli. Az angol nyelvet — csak Európában — 47 millió lakos beszéli, az olaszt 41 millió és a franciát 39 millió európai ember beszéli.

A jeruzsálemi héber egyetemen, ahol minden tárgyat irodalmi zsidó nyelven adnak elő, kb. száz professzor működik, akik közül húsz Németországból kivándorolt zsidó. Az 1935. évben 450 hallgatója volt az egyetemnek, szemben az 1934. évi 309 hallgatóval. Ezeknek a hallgatóknak harmadrésze leány. Igen értékes könyvtára van az egyetemnek, majdnem háromszázezer kötettel, amik közül a legtöbb a zsidóság történetével foglalkozik.

Zsidó-áttérések. Egy róm. kath. folyóirat legújabb számában (International Review of Missions) a r. kath. egyház zsidómissziói munkájára vonatkozólag a következő érdekes adatokat találjuk. Bécsben 1910—1915-ig r. katolikussá lett 5335 zsidó, Párizsban 1915—1934. évig r. katolikussá lett 769 zsidó, Magyarországon 1896—1910-ig r. katolikussá lett 4468 zsidó és 1910—1933-ig r. katolikussá lett 12,062 zsidó. A róm. kath. egyháznak csak két zsidómissziói intézménye van: „Confraternity of Izrael” és „Notre Dame de Sion”. A szerzetrendek és a plébánosok is, sőt éppen ezek fejtenek ki buzgó munkát e téren.

Az egyik budapesti fiú-felsőkereskedelmi iskola végzett növendékei nem tartották meg a szokásos évvégi bankettet, hanem az erre fordítandó összeget összegyűjtötték és az így kapott pénzen egy tehenet vettek, amit egy nyolcgyermekes magyar családnak ajándékoztak.

Serdülő fiúk, fiatal emberek és ifjúsági vezetők számára Balatonszárszón augusztus 17—22-ig Debrecenben a Nagyerdőn aug. 24—28-ig, Dunavecsén aug. 24—30-ig lesznek tábor-konferenciák. Részletes meghívót küld a KIE Szövetség: Budapest, VIII., Horánszky-u. 26.

A Szatmári Református Egyházmegye ifjúsági taborát aug. 21—23-ig tartja Cégénydányadon a Szamos partján. Részletes programot és tudósítást küld a cégénydányádi református lelkészi hivatal.

A dunamenti ifjúsági tábora augusztus 20—23-ig lesz a dunavecséi sziget legmodernebb ifjúsági taborában a Duna melletti gyülekezetek ifjúsága számára. A dunavecséi táborokra Budapesttől oda és vissza 50%-os hajojegyet biztosítunk.

Fiúk, fiatal emberek olesón üdülhetnek a Keresztyén Ifjúsági Egyesületek taborában a Duna szigetén, Dunavecsén aug. 16—30-ig. Pormentes levegő, veszélymentes fürdőhely. Napi ellátás díja 1-50 P. Budapestről a hajón 50%-os útikedvezmény. Jelentkezni lehet a KIE Szövetségben, Budapest, VIII., Horánszky-utca 26.

Mennyit eszik meg életén át egy hetvenéves ember? Egy hetvenéves ember egész életében százezer kilogramm élelmiszert fogyaszt el. Ez megfelel tíz vasúti kocsi, vagy ötven teherautó rakományának. A százezer kilogramm élelmiszerből tizenkétezer kiló kenyér. Ha ilyen súlyú kenyeret sütnének, tíz méter hosszú, hét méter széles és hat méter magas volna, kb. száz ember tudná felemelni. Kenyér után sorrendben a hús és a tojás következik. Hetven év alatt egy ember húszezer tyúktojást és két hízott ökor húsmennyiségének megfelelő húst fogyaszt el. A fenti adatok természetesen átlagos jellegűek. Vannak hetvenéves emberek, akik ennél sokkal többet esznek és vannak olyanok, különösen a nők között, akik kevesebbet fogyasztanak el annyi idő alatt.

A patkány, mint adófizetési eszköz. Az indiai Bombayben az angol hatóságok intézkedése következtében az adóhátralék háromnegyed részét a lakosság megölt patkányokkal is kifizetheti. Aki tíz megölt patkányt bemutat a hatóságnak és erről szabályszerű nyugtát kap, annak egy bizonyos összeget javára írnak. Az intézkedés magyarázata az, hogy Bombayben annyira elszaporodtak a patkányok, hogy igen nagy károkat okoznak az államnak. Ezenkívül terjesztői a pestisnek is és így a fenti módon a kormány jelentékeny mértékben idezi elő a patkányok irtását. Az intézkedés következtében Bombay városában már majdnem teljesen kiirtották a kártékony állatokat.

Ha hirdetőinknél vásárol, szíveskedjék a lapunkban megjelent hirdetésre hivatkozni.

HIVATALOS ÉRTEŚÍTÉS

Tűzbiztosítás. Az egyházkerületek tudvalevőleg az Egyetemes Konventre bízták a tűzkárbiztosításnak az összes egyházakra kiterjedő egységes rendezését, hogy így nagyobb előnyöket érhessenek el a díjtételeknél és az egyházkerületek jutalékánál. Az Egyetemes Konvent az elnöki tanácsot bízta meg az új szerződés megkötésével. Az elnöki tanács a **Gazdák Biztosító Szövetkezetével** kötötte meg a szerződést, amely 1937 január elsején lép életbe.

A gyülekezeteknek és lelképászoroknak tehát óvakodni kell bármely részről jöhető biztosítási ajánlatok elfogadásától s be kell várniook, míg a **Gazdák Biztosító Szövetkezetével** kötött szerződés alapján eszközölhetik a tűzbiztosításokat.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

1803—1936. szám.

KÖRLEVÉL.

A Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetsége azzal a kérésrel fordult hozzám, hogy a László Dezső református lelkész szerkesztésében Kolozsváron negyedévenként megjelenő „Erdélyi Fiatalok” című folyóiratot, amely a körülötte csoportosult fiatalsággal és azok vezetőivel együtt az erdélyi falu magyar kultúrájáért, annak megtartásáért és fejlesztéséért, valamint az erdélyi magyarság gazdasági megerősítéséért dolgozik, ajánljam a tiszántúli egyházkerület intézményeinek pártfogásába.

Mivel a lapnak cikkei tartalom és tárgyalási mód tekintetében középiskolai ifjúságunk érdeklődési körétől és szellemi színvonalától meglehetősen távol állanak, így ezt a középiskolai ifjúság részére nem áll módomban ajánlani ellenben egyéb református intézményeknek, tanári könyvtáraknak, egyesületeknek előfizetésre melegen ajánlom.

Debrecen, 1936 július 17.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

2971—1936. szám.

Körlevél

a nagytiszteletű iskolaszéki Elnök urakhoz.

Tudomásulvétel és megfelelő eljárás céljából közlöm a m. kir. vallás- és közoktatásügyi Miniszter úrnak 58.874—1936. VI. szám alatt valamennyi vármegyei kir. tanfelügyelőhöz intézett rendeletének másolatát:

„A vezetésem alatt álló minisztérium számvevőségének jelentéséből megállapítottam, hogy több népiskola nem tett eleget az 1930. évi VII. tc. és az ennek végrehajtása tárgyában kiadott rendeletek intézkedéseinek és így részben a Tanítói Internátusi Alapot károsította meg, részben pedig nem tette lehetővé a szegény tanköteleseknek ingyen tankönyvekkel való ellátását.

Ennek a türehtetlen állapotnak véget akarok vetni és ezért elrendelem, hogy kir. Tanfelügyelő úr minden év *november havának végéig* kimutatás keretében tegyen jelentést a hatásköri területén működő összes népiskolák befizetéseiről.

A kimutatásnak tartalmaznia kell 1. az iskola megnevezését; 2. a beiratkozott tanulók számát; 3. a beiratási díj fizetése alól felmentett tanulók számát; 4. a díj fizetésére kötelezett tanulók számát; 5. a tényleg befolyt összeget; 6. annak a napnak a feljegyzését, amely napon az esedékes összeget az iskola a m. kir. postatakarékpénztárnál vezetett megfelelő csekkszámra befizette.

Amennyiben kir. Tanfelügyelő úr valamely iskolánál akár az összegek befizetése, akár a tanulói segélykönyvtár gyarapítása körül szabálytalanságokat észlel, a körzeti iskolafelügyelő által eseten iskolalátogatás során vizsgálta meg és gondoskodjék arról, hogy a mulasztást, vagy más szabálytalanságot elkövető egyének ellen illetékes felettes hatóságuk a megtorló eljárást haladéktalanul megindítsa.

Az iskolai segélykönyvtár gyarapítására fordítandó összegről kir. Tanfelügyelő úrnak nem kell külön jegyzéket beküldenie, mert ez az összeg megegyezik azzal az összeggel,

amelyet az iskoláknak a Tanítói Internátusi Alapra kell befizetniük.

Gondoskodjék kir. Tanfelügyelő úr egyébként is arról, hogy a körzeti iskolafelügyelők hivatalos iskolalátogatásaik alkalmával meggyőződést szerezzenek maguknak a beirattási pénzek szabályszerű kezeléséről.

Budapest, 1936. évi július hó 22-én.

A miniszter helyett: Dr. Huszka Ernő sk. miniszteri osztályfőnök.

Debrecen, 1936 július 29.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől

Körlevél.

A magyarországi református egyház Egyetemes Konventje Budapesten 1936. évi május hó 6—7. napjain tartott ülésében hozott határozatai alapján a következőket rendelem el:

3011—1936. szám.

A 232—1936. számú határozat értelmében a református fiú- és leányközépiskolák igazgatóit felhívom, hogy anyagi erejükhöz képest lehetőleg az összes **nem approbált tankönyveiket minél előbb cseréljék fel approbált tankönyvekkel.**

Egyben ismét elrendelem, hogy az előző évről szóló jelentések felterjesztése során a folyó tanévben használatba vett **tankönyvek jegyzékét** úgy közép-, mint középfookú intézeteink **felterjeszteni** el ne mulasszák.

3012—1936. szám.

A 258—1936. számú határozat alapján utasítom a közép- és középfookú iskolák igazgatóit, hogy az 1935—36. tanévtől kezdődőleg az évvégi **nyomatott értesítők statisztikai fejezetét** a Hivatalos Közlöny 1934 május 15-i számában megjelent 1210—1934. eln. sz. VKMiniszteri rendeletben megkívánt módon, pontosan és hiánytalanul közöljék, hogy ilymódon a felesleges iratváltások elkerültsenek. Egyébként pedig az Értesítők szerkesztésében alkalmazkodjanak a Rendtartási Szabályzatok rendelkezéseisehez.

3027—1936. szám.

Utasítom az egyházközségeket arra, hogy ezentúl a **jövedelem- és vagyonadó után egyházi adót ne vessenek ki**, mert az ilymódon kivetett egyházi adók behajtásához az államkormány jogsegélyt nem nyújt.

3030—1936. szám.

Tudomásulvétel és alkalmazkodás végett közlöm a nagytiszteletű presbiteriumokkal, hogy a m. kir. Belügyminiszter úr a **templomok tűzbiztonsága** érdekében 176.379—1935. VIII. sz. alatt a következő rendeletet adta ki:

„1. A templomajtókat kulccsal bezárni nem szabad akkor, amikor ott a hívek tartózkodnak.

2. A templomok befogadóképességének megállapítására feltétlenül szükséges volna és olyan ünnepélyes alkalmakkor, amikor oda a megállapítottnál nagyobb számú közönséget bocsájtanak be, feltétlenül gondoskodni kell arról, hogy minden kijáratnál legyen olyan egyházközségi megbízott, aki szükség esetén az ajtó azonnali megnyitására, befelé nyíló ajtóknál a megnyitáshoz szükséges terület szabadon tartására gondoskodik és a hívek nyugodt eltávozásának biztosítására szükséges intézkedéseket megtenni alkalmas legyen.

3. A 2. alatti esetben nem szabad a templomban mozgó üléseket, behordott padokat, székeket elhelyezni és még kevésbbé szabad ilyeneket, vagy bármilyen másallal a kijárat felé vezető utat eltorlaszolni.

4. Olyan templomokban, amelyekben fűtés is van, az egyházi hatóság ügyeljen arra, hogy ezeket a fűtőberendezéseket, a helyi tűzrendészeti hatóság útján évenként legalább egyszer tűzrendészeti szempontból felülvizsgálják és a netán észlelt hiányok, vagy tűzveszélyes szabálytalanságokat haladéktalanul rendbehozzák.

5. A templomban, vagy a toronyban, avagy bárhol alkalmazott villamosberendezésnek a Magyar Elektrotechnikai Egyesület által előírt szabványokon megfelelőnek

kell lenniök. Ezt a körülményt évenként legalább egyszer szakértővel felül kell vizsgáltatni és az erről szóló jegyzőkönyvet a tűzrendészeti hatóságnak be kell mutatni.

6. Gondoskodni kell arról, hogy a templom tornyába vezető feljárát mindenkor zárva legyen és annak kulcsát megbízható emberről (egyházszolga stb.) tartsák. Idegenek csak az ő jelenlétében mehessenek fel és tartózkodhassanak a templom tornyába.

7. A toronyban dohányozni, szabad tűzet (gyufa, gyertya, nyílt lámpa stb.) gyújtani nem szabad. A templomok tornyát portól, pókhálótól stb. meg kell tisztítani, és ott évente legalább egyszer alapos takarítást kell végezni.

8. Jövőben a templomokat csakis kifénylítő ajtókkal kell építeni. Addig is, amíg a templomok ajtajának kifénylítő átalakítása elkészülhet, célszerű a templomon belül olyan szelű ajtókat alkalmazni kifénylítő berendezéssel, amelyek alkalmazása mellett a befénylítő külső eredeti ajtók a 2. alatt említett esetben nyitva tarthatók legyenek úgy, hogy a emlékezés ezen a kifénylítő belső pótajtón át történhessenek.

Egyetemes Konventünk 164—1935. sz. határozatával a rendeletet azzal a megjegyzéssel vette tudomásul, hogy annak 4. és 5. pontjában elrendelt szakértői felülvizsgálat ne az egyházközségek, hanem mindenkor a megfelelő felülvizsgálati hatóság terhére és költségére eszközöltessék.

3053—1936. szám.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter a 60,699—1935. VI. ü. o. számú rendeletével módosította hivatali elődjének a **nemzeti zászlókultusz elmélyítése** tárgyában 640/05/85—1935. szám alatt kiadott rendeletét és megengedte, hogy az iskolák a tanévet megnyitó ünnepélynek azt a részét, mely a zászló-kultusz céljait szolgálja, azokban a községekben és városokban, melyekben országzászló van, a helyben működő országzászló-bizottsággal egyetértően kedvező időjárás esetén az országzászló előtt tarthassák meg. Egyrészt az ünnepély pedagógiai értékének emelése, másrészt torlódások elkerülése céljából a városban, vagy nagyobb községben működő iskolák igazgatói (vezetői) állapotjának megabban, hogy előbb a népiszkolai intézetek ifjúsága, majd ezeknek elvonulása után együttesen a közép- és középfokú iskolák ifjúsága utána együttesen az országzászló előtt, ahol a tanár, illetőleg a tanító beszéde után egy tanulóknak alkalmi szavalata és az ifjúság hazafias éneke zárna be az ünnepélyt, mely után a tisztelgő elvonulás következne.

Felhívom a főhatóságom alá tartozó összes iskolák vezetőségét, hogy a zászlókultusz érdekében hozott 134—1930. számú határozatát a korábbi miniszteri rendeletet módosító 60,699—1935. VI. ü. o. számú rendelet szellemében hajtsa végre s a tisztelgő felvonulást, ahol erre alkalom van, az országzászló előtt rendezze meg.

3054—1936. szám.

Egyetemes Konventünk 218—1936. sz. határozata alapján felhívom a közép- és középfokú iskolák tanárságát, hogy az **iskolán kívüli népművelés** munkájában az eddiginél fokozottabb mértékben vegyenek részt s erről a tevékenységről az iskolák igazgatói évi jelentésükben különösen is emlékezzenek meg.

3055—1936. szám.

A **népviselő és népművészet megmentése** érdekében a lelkészképzőintézet, a tanító- és tanítónőképzőintézetek igazgatóinak, valamint a lelképásztörök és tanítók (tanítónők) figyelmét azzal hívom föl, hogy a magyar népviselő és népművészet megmentésére vonatkozó tanácsokat igyekezzenek a rendelkezésükre álló eszközök igénybevételével érvényre juttatni.

3056—1936. szám.

A **Magyar Iskolászatörvény Egyesület** azt a kérelmet terjeszti az Egyetemes Konventhez, hogy az Egyesület javára és érdekében hozott 249—1934. számú határozatának, mellyel kimondotta, hogy az 1934—35. iskolai évtől kezdve a beiratások alkalmával a közép- és középfokú iskolákban **tanulónként 1 pengő díj szedessék**, érvényt szerezni méltóztatassék. Az egyesület kérelmét az a körülmény tette szükségessé, hogy a Konvent rendelkezésének több iskola már az elmúlt évben nem tett eleget. Így a békési és hajdúböszörményi reálgymnáziumok egy fillért sem

küldtek be, a többi iskolák közül pedig sokan oly csekély összeget, hogy joggal érlelődött meg az Egyesület vezetőségében az a feltevés, hogy a Konvent határozatát nem kellő gondossággal hajtják végre. Az intézetek nem küldtek be semmiféle kimutatást, amellyel a beküldött összegek számszerűségét igazolnák.

Az 1935—36. tanévben nem küldtek be még járulékokat: a békési, szeghalmi reálgymnázium, a berettyóújfalui polgári leányiskola, a hajdúböszörményi polgári leányiskola.

Az Egyetemes Konvent 220—1936. sz. határozata alapján felhívom az 1 pengő járulékkal hátralékos iskolák igazgatóit, hogy mind a múlt 1934—35., mind a folyó 1935—36. iskolai évre szóló járulékaikat kimutatás mellett haladéktalanul küldjék meg a Magyar Iskolászatörvény Egyesületnek. Jövőre pedig az összes iskolák a díj átutalásával egyidejűleg küldjenek be kimutatást a tanulók számáról, a díj fizetése alól mentesített tanulók számának pontos feltüntetésével.

3066—1936. szám.

A vallás- és közoktatásügyi Miniszter úrnak 31,497—1936. V. 1. ü. o. számú leirata és az Egyetemes Konvent 236—1936. sz. határozata alapján elrendelem, hogy a jövő tanévtől kezdődőleg középiskoláinkban és a kapcsolatos internátusokban zenetanári oklevéllel rendelkező egyének végezzék a **zenetanítást**: oklevél nélkül, de kiváló eredménnyel működő oktatók négy évi haladéktalanul nyerneik képesítésük kiegészítésére, azaz zenetanári oklevél megszerzésére. E türelmi időre működésükben meghagyhatók.

3071—1936. szám.

A 251—1936. számú határozata alapján felhívom a **tanítóképzők** igazgatóit, hogy a magaviseletről s a **tanulási eredményről** átlagos kimutatást adjanak. Általában a képzők működéséről szóló jelentésben intézetünkre vonatkozó észrevételeket az Értesítők összeállításánál okvetlen figyelembe vegyék; továbbá behatóan foglalkozzanak egyfelől a növendékek túlterhelésének, másfelől a **képzőbe való felvételének kérdéseivel**. Tegyék megbeszélés tárgyává, hogy miként lehetne könnyíteni a túlterhelésen s nem lehetne-e a felvételt összekötni lélektani vizsgálattal. Idevonatkozó javaslataikat egyházkerületenként terjeszték az egyetemes tanügyi bizottság útján az 1937. évi Konvent elé.

3073—1936. szám.

Egyetemes Konventünk 254—1936. sz. határozata alapján felhívom a tanító- és tanítóképzőintézeteket, hogy részint a csendesnapok, részint a bibliai órák alatt a vallás-tanár, illetve a konventi ifjúsági lelkészek útján ismertessék meg az V. évekkel az **ifjúsági munka** alapelveit, módszereit s annak gyakorlati részét.

3075—1936. szám.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter 6722—1935. elm. számú és a Hivatalos Közlöny 1935. évi 22. számában megjelent rendeletével a jelen tanévtől kezdődőleg a **polgári iskolák félévi értesítőiben**, évvégi bizonyítványjaiban és ennek megfelelően az anyakönyvi lapokon a **szorgalmi osztályzatot** eltörölte.

Az Egyetemes Konvent figyelembe véve azt, hogy az iskolai nevelés sikere szempontjából elengedhetetlen követelmény a tanulók egyéniségének minél többoldalú, alapos megfigyelése és megismerése: 256—1936. sz. határozatával a szorgalomból való osztályzást továbbra is fenntartja, mert ebben az egyéniség olyan vonásai nyerneik értékelést, amelyek sem a magaviseletről, sem pedig az egyes tantárgyakból nyert osztályzatokból nem állapíthatók meg, holott az ezekről való tájékoztatás — éppen a nevelés sikere érdekében — mind a szülők, mind pedig a tanulók szempontjából egyaránt kívánatos. A szorgalomból adandó osztályzat a Tanulmányi Értesítő „Észrevétel” című rovatába vezetendő be.

3076—1936. szám.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter 42,000—1936. V. 2. ü. o. számú leirata és az Egyetemes Konvent 257—

1936. sz. határozata alapján a **Tanulmányi Értesítő használatát a polgári iskolákban** az 1936—37. iskolai évtől kezdődőleg kötelezőleg elrendelem.

3077—1936. szám.

Az Egyetemes Konvent 259—1936. sz. határozatával elrendelte, hogy:

1. a „**Mi Útunk**“ diáklapot főként a református intézetekben és általában minden középiskolában vallásoktatóink a leg gondosabban **terjesszék**;

2. az **egyházi éneket** református intézeteinkben maguk a vallástanárok is tanítsák a hittanórák keretén belül;

3. a **háztartási iskolákban** Tóth Dezső: Keresztényen hittan, az iparos, kereskedőtanonc stb. iskolákban pedig Dr. Budai Gergely „A mi vallásunk“ című tankönyv használandó, legalábbis ezen könyvek menetében haladjon a nevezett iskolákban a **vallásos nevelés**.

3082—1936. szám.

Az Egyetemes Konvent 265—1936. számú határozata alapján felhívom az egyházakat a **meg nem felelő iskoláik**, illetve tantermeik megfelelővé tételére, a hiányos felszerelésű tantermek felszerelésének kiegészítésére, e célokra **államsegély kérésére** és eljárásuk eredményének a jövő tanévi jelentéssel kapcsolatos bejelentésre.

Felhívom az egyházakat, amelyekben a **nem-református iskolába járó tanulók vallásos oktatásáról** nem történt gondoskodás, ebbeli köteleességük teljesítésére.

3086—1936. szám.

A 270—1936. számú határozata értelmében tanítóink részére **népiskolai vallástanítási szemináriumok** rendezendők. Költségkímélés céljából e szemináriumok a tanítóegyesületi járásköri és közgyűlésekkel kapcsolatos megrendezésére az egyházmegyei tanügyi bizottságokat felhívom. E szemináriumokra az egyházmegye területén működő lelkészek, segédlelkészek és theológusok is meghívandók.

3087—1936. szám.

A 273—1936. számú határozata alapján felhívom az iskolafenntartó egyházakat, hogy **iskolai ifjúsági és tanítói könyvtáraik** darabszámát az évi gyarapodás feltüntetésével a tanévről összeállított jelentéseikben évről-évre mutassák ki, illetve jelentsek be.

3088—1936. szám.

Felhívom azon iskolafenntartó egyházakat, amelyeknek iskoláik és tantermeik rozoga volta miatt új tanteremre, illetve iskolára van szükség, hogy indokolt kérelmükkel a 78,659—1935. VI. ü. o. sz. miniszteri rendeletre hivatkozással, haladéktalanul forduljanak **iskolaépítési államsegély engedélyezése** végett a vallás- és közoktatásügyi Miniszter úrhoz, hogy az e célra előirányzott és évenként kiosztásra kerülő összegből szükségletüknek megfelelő építési állami segélyben részesülhessenek.

3091—1936. szám.

A 281—1936. számú határozata értelmében kötelezem az iskolafenntartó gyülekezeteket a beírási díjaknak a 229—1934. számú konventi határozat szerinti kezelésére. Az Országos Református Tanítóegyesület kérelmére azonban a beírási díjakról való elszámolástól a múltira nézve eltekintek, de a jövőre nézve a **beírási díjak szabályszerű kezelése** tárgyában hozott 229—1934. sz. konventi határozat teljes végrehajtására az egyházakat felhívom.

3092—1936. szám.

Felhívom és kötelezem az iskolafenntartó egyházakat arra, hogy az iskolai kiadások közé a tanítók összes helyi, úgy pénzbeli, mint terményszolgáltatás, és bármilyen természetbeli járandóságait, az adókat, a nyugdíjárulékokat s összes dologi terheit vegyék fel, hogy így az egyházaink által viselt iskolai terhek pontosan megállapíthatók legyenek. Ismétlem elkötelezem az iskolafenntartó egyházakat külön **iskolai költségvetések készítésére és az iskolai számadások elkülönített vezetésére** is. E rendelkezés érvényesítésére felhívom az Esperes urakat, mint akiknek módjukban áll

a költségeloirányzatok megerősítésénél e határozat végrehajtását ellenőrizni.

3093—1936. szám.

Felhívom a nehéz helyzetben levő és perlés veszélye előtt álló egyházakat, hogy az **Országos Népiskolai Építési Alaphól felvett** és még fennálló **kölcsöneik** teherbírásuknak megfelelő módon leendő rendezése, kisebb évi részletekben **történő visszafizetésének engedélyezése** érdekében indokolt kérelmükkel fokozatos egyházi hatóságaik útján forduljanak sürgősen a vallás- és közoktatásügyi Miniszter úrhoz. Az Egyetemes Konvent a vallás- és közoktatásügyi Miniszter urat megkereste, hogy e kérelmek előterjesztése és méltányos elintézésig minden peres eljárás megindítását mellőzni méltóztassék.

3096—1936. szám.

Felhívom azon iskolafenntartó egyházakat, amelyek tanítói fizetésekkel hátrálékban vannak, hogy iskolai költségvetéseikben a folyó tanítói javadalmak mellett — ha másként nem lehet, több évre beosztva — a **hátralekos tanítói fizetések fedezetéről** is gondoskodjanak. E rendelkezésem végrehajtásának ellenőrzésére az Esperes urakat felhívom.

3098—1936. szám.

Az iskolákat fenntartó egyházakkal megfelelő eljárás végett közlöm, hogy a vallás- és közoktatásügyi Miniszter úr 70,057—1934. V. ü. o. szám alatt arról értesítette az Egyetemes Konventet, miszerint az oktatás zavartalan menetének biztosítása céljából olyan esetekben, mikor az iskola magas tanulólétszáma, vagy egyéb figyelemreméltó körülmények megokolttá teszik, hajlandó hozzájárulni ahhoz, hogy az **elhalálozás folytán megüresedett állami helyettes nem-állami tanítói állás helyettes tanerővel azonnal**, tehát a háromhónapi kegyeleti idő letelte előtt is **betöltessék** s a helyettes tanerő részére az államsegély a működése megkezdésének napjáig visszamenően kiutaltassék, ha eziránt az iskolaszék e rendelet alapján folyamodik. Kiemeli azonban a vallás- és közoktatásügyi Miniszter úr, hogy ilyen esetben is csak akkor engedélyezi az államsegélyt, ha a helyettes tanerő alkalmazása teljesen indokolt. Közli a vallás- és közoktatásügyi Miniszter úr azt is, hogy az ezután megüresedő nem-állami tanítói állások a tanév első felében is csak helyettes tanerőkkel tölthetők be. A jövőben tehát a nem-állami tanítói állások segéd- vagy rendes tanítóval választás útján csak augusztus és szeptember hónapokban tölthetők be.

3127—1936. szám.

Az Egyetemes Konvent az **Institutio megjelenésének négyzázados évfordulója** alkalmából kívánatosnak tartja, hogy minden gyülekezet **Kálvin vasárnapot** rendezzen. Ennek időpontját legalkalmasabbnak tartja f. év november 1-ét, amely a reformáció emlékének nagy alkalmát Kálvin János személyével és művével hozná kapcsolatba. Az is ajánlja ennek a napnak a kijelölését, hogy 1533 november 1-én hangzott el a párizsi egyetemen az a rektori székfoglaló, amely Kálvin személyével való kapcsolata révén sorsdöntő hatással volt Kálvin életére és a franciayelvű reformáció megindulására. Francia református testvéreink ezen a napon tartják reformáció emlékinnepeiket.

A „**Kálvin-vasárnap**“ megtartására ezúton hívom fel az egyházközsegek vezetőseit.

3131—1936. szám.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi Miniszter úr 78,661—1935. VI. ü. o. sz. iratával közli, hogy a **katonai szolgálatra bevonult tanító illetményei** a bevonulást követő 60 nap leteltével beszüntetendők és újból csak a katonai szolgálatból történt végleges elbocsátás, vagy tartós szabadságolás után, az állás elfoglalásának napjától kezdődőleg folyósíthatók.

Ennélfogva a katonai szolgálatot teljesítő tanítónak, ha a nyári szünidő tartamára szabadságoltatik, sem a helyi javadalomra, sem pedig a fizetékiegészítő államsegélyre igénye nincsen, mihezkepest a katonai szolgálatra bevonult elemi iskolai tanítók illetményeinek szabályozása tárgyá-

ban kiadott rendelet módosításra, vagy kiegészítésre nem szorul.

Erre az **érdekelt iskolafenntartók és tanítók** figyelmét **alkalmazkodás** céljából felhívom.

3132—1936. szám.

Egyetemes Konventünk 327—1936. sz. határozata értelmében felhívom az egyházmegyéket, hogy a **tanítói, illetve tanítónői oklevelek értékelésénél** az Egyetemes Konvent által előbbi sz. a. állapított szabályozáshoz alkalmazkodjanak.

Az oklevelek kiállításának egyöntetűsége végett felhívom a református tanító- és tanítónőképzőintézeteket, hogy az egyetemes tanügyi bizottság útján az 1937. évi konventi ülésre tegyenek javaslatot arra nézve, hogy a 25 érdemjegyén kívül még mely egyházi tárgyak vitessenek be az általunk kiállított oklevelekbe.

3133—1936. szám.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi Miniszter úr 44,075—1936. sz. V. 2. ü. o. sz. leiratával a **zeneoktatók képzése** tárgyában a középiskolákra vonatkozóan 31,497—1936. V. 1. sz. alatt kiadott rendelete hatályát a polgári iskolákban, felső kereskedelmi iskolákban és a velük kapcsolatos internátusokban esetleg folyó fakultatív zeneoktatásra is kiterjesztette.

Az Egyetemes Konvent 328—1936. sz. határozata alapján utasítom a **polgári iskolák** igazgatóit, hogy a zeneoktatók képzését szabályozó miniszteri rendelethez szigorúan **alkalmazkodjanak**.

Debrecen, 1936. augusztus 4.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

3145—1936. szám.

KÖRLEVÉL

a nagytiszteletű iskolaszéki Elnök urakhoz.

Az 1935: VI. tc. 9. §-ának 2. bekezdése lehetővé teszi a kir. tanfelügyelők számára statisztikai adatoknak bekívánását a fenntartó hatóság tudomásulvételétől feltételezetten. Tekintettel arra, hogy gyakori ismétlődés esetén ezen eljárás néha az ügyek elintézését gátolja — az 1935. évi VI. tc. 8. §-ának sérelme nélkül — hozzájárulok ahhoz, hogy az iskolák a kir. tanfelügyelő által esetenként bekívánt statisztikai adatokat külön rendeletben bevéraza nélkül terjesztéssel be a kir. tanfelügyelői hivatalhoz.

Debrecen, 1936. augusztus 7.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

3156—1936. szám.

Körlevél.

Nagytiszteletű Esperes Úr!

Kérem Nagytiszteletűségedet, hogy az a gyülekezetek vezetőihez intézett alábbi körlevélben foglalt ügyek fontosságát szívére véve, legyen hathatósan segítségemre. Ehhez képest kérem:

1. Szíveskedjék ellenőrizni a lelkeszi hivatalokhoz és presbitériumokhoz 3156—1936. sz. alatt kiküldött körlevelemben kért jelentések beérkezését, annak adatait. A beérkezett jelentéseket összegyűjtve, saját tapasztalata alapján kommentálva, különösen kiterjeszkedve megjegyzéseiben azokra a helyekre, ahol még nincs ifjúsági munka, szíveskedjék hozzám október 15. után sürgősen továbbítani.

2. Kérem nagybecsű intézkedését az 1933—34-es Belmissziói Útmutatóban az ifjúsági munkával kapcsolatban az egyházmegyékre háruló teendők végrehajtására.

3. Az esperesi vizsgálatok során szíveskedjék az ifjúsági munkát különös figyelemmel részesíteni. Esperesi látogatásai alkalmával ne csak a kérdőpontok anyaga tárgyalassék le, hanem szíveskedjék alkalmat szerezni az ifjúsággal való pástorai találkozáshoz is. Presbitéri gyűlés után az ifjúság vezetője tegyen jelentést az ifjúsági munká-

ról, az ifjúsági egyesület jegyzőkönyvét az esperesi vizitáció láttamozza, az ifjúsági egyesület helyiségét (ha van) tekintse meg s ha az ifjúsági egyesület, vagy csoport tagjait látogatása alkalmával össze lehet gyűjteni, hozzájuk néhány buzdító szót szóljon.

4. Azokban az egyházmegyékben, melyekben még nem tartattak az egész egyházmegyét felölelő körzeti ifjúsági konferenciák és ifjúsági vezetőképző napot; ilyenek rendezése iránt sürgős tervek készítéséről és azok végrehajtásáról szíveskedjék hivatalos hatáskörben gondoskodni. Konventi ifjúsági lelkészünk (Dobos Károly, Budapest, VIII., Horánszky-u. 26.) mint szakember, minden segítséget megad idevonatkozólag.

Az ifjúság gondozásának és evangélizálásának döntő kérdését egyházkerületem hivatalosainak és minden igaz tagjának érdeklődése és felelőssége alá helyezve vagyok kiváló tisztelettel:

Debrecen, 1936. augusztus 6.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

3156—1936. szám.

Körlevél

valamennyi egyházközség lelkészének és presbitériumának.

Nagytiszteletű Lelkész Úr!

A háborút követő esztendőkből tanultuk meg, hogy ha egyházunk jövő fennmaradását biztosítani akarjuk, tüzetes lelkigondozásban kell részesítenünk ifjúságunkat a konfirmáció utáni korban is. Mégpedig nemcsak tanuló, hanem különösképpen földműves, iparos, munkás, kereskedő ifjúságunk nagy tömegeit. Tennünk kell ezt nemcsak egyházunk jövője érdekében, hanem ifjaink érdekében is. Az ifjúsági munka sajátos módszerein keresztül egyénileg mellettük kell állanunk s segítenünk kell őket abban, hogy a döntés rendkívül fontos esztendeiben, a 14—18. éves korban tudatosan és önként Krisztus mellé álljanak.

El egészen az 1933. esztendőig a Keresztény Ifjúsági Egyesület volt az a szerv Magyarországon, amelyik állandóan hangoztatta az ifjúság lelkigondozásának szükségességét s végzett áldásos munkát gyülekezeteink ifjúsága között 50 éven keresztül. 1933-ban a magyar református egyház felismerve a határozott református ifjúsági munka fontosságát, s látva annak eddigi szép eredményeit: meghozta az Egyetemes Konvent útján az 1933. évi május 10-i 292. sz. határozatát, melynek értelmében

„a Keresztény Ifjúsági Egyesület Református Ágának munkáját a missziói bizottságban is letárgyalta és elfogadott megállapodások alapján átveszi s azt a református egyházunk ifjúsági munkájának nyivánítja”, s az egyházi ifjúsági munka továbbvitelére alkalmazza Dobos Károlyt, mint ifjúsági lelkészt s Kovács Péter földműves ifjút, mint segítőerőt.”

A jelenlegi helyzet az, hogy Csonka-Magyarország 1200 gyülekezete közül közel 400-ban folyik ma már határozott bibliai és református ifjúsági munka. Az ifjúsági munka által ifjaink mindenféle hívó, templomos, úrvacsorázó, adakozó, józan és tisztaéletű ifjakká válnak s erőteljesen munkálkodnak a Református Sion falainak megerősítésén.

Ennek a határozatnak végrehajtása és a benne foglalt álláspont következményeinek levonása egyházunk fontos és sürgős feladata.

Evégből:

1. A Nagytiszteletű Lelkész Úr és a Presbitérium útján meleg szeretettel köszöntöm azokat a már hosszabb, rövidebb idő óta dolgozó Református Keresztény Ifjúsági Egyesületeket és Ifjúsági Csoportokat, melyek már csatlakoztak a református ifjúsági egyesületeket összefogó Református Keresztény Ifjúsági Egyesületek Szövetségéhez s örömmel hozzák meg felelősségük tudatában anyagi áldozataikat is ifjúsági munkánk elterjesztése érdekében. Jelenleg 140 csatlakozott Református Keresztény Ifjúsági Egyesület és Ifjúsági Csoport alkotja a Református Keresztény Ifjúsági Egyesületek Szövetségét, s ezek között jelentős számot képvisel egyházkerületünk ifjúsági egyesületeinek csoportja. Ifjúsági munkánk egyházkerületünkben nagy mértékben függ ezek további megtartásáról munkájától és áldozatkészségétől. Szeretettel kérem ezért őket, hogy a már eddig megmutatott hűséggel és felelősséggel munká-

kedjanak továbbra is „Mesterünk országának az ifjúság között való terjesztésén”.

2. Kéréssel fordulok azokhoz a már dolgozó és bibliás, református ifjúsági munkát végző ifjúsági egyesületekhez, amelyek még nem csatlakoztak a Református Keresztény Ifjúsági Egyesületek Szövetségéhez. Tudom, hogy az ilyenek komoly és jó munkát végeztek. Tudom azt is, hogy többen azért nem akartak a múltban csatlakozni a Református Keresztény Ifjúsági Egyesületek Szövetségéhez, mert ez a munka hivatalosan még nem volt szoros kapcsolatban a magyar református jogi egyházzal. Mások azért nem tették meg ezt a lépést, mert még nem élt bennük az a felelősség, amely hajlandó és képes is áldozatot hozni azért, hogy az ifjaink ezreit a nemesebb és boldogabb életre elsegítő ifjúsági munka eljusson mindazokhoz, akik még nem ismerik ezt a nemes munkát.

Miután azonban az előljáróban említett konventi határozattal és az új egyházi törvényhozással megszűntek az elvi akadályok s ifjúsági munkánk most már egyházi keretében, a gyülekezetek keretén belül folyik, kérem a még nem csatlakozott Református Keresztény Ifjúsági Egyesületeket, Ifjúsági Csoportokat és azok vezetőit, hogy csatlakozzanak a Református Keresztény Ifjúsági Egyesületek Szövetségéhez, segítsenek megerősíteni és erőteljessé tenni ifjúsági mozgalmunkat! (A csatlakozás konkrét módjait nézve az 1933—34-es Belmissziói Útmutató 53. oldalán a 15. pontban találjuk meg a közelebbi felvilágosítást, de konventi ifjúsági lelkészünk: Dobos Károly (Budapest, VIII., Horánszky-utca 26.) is készséggel áll mindenkinek rendelkezésére s nyújt felvilágosítást ebben az ügyben.)

A kor intó szavát és a tényekben rejlő isteni vezetést értené félre az az ifjúsági egyesület, vagy ifjúsági csoport, amelyek a Református Ifjúsági Szövetségtől továbbra is külön szakadva maradna akkor, amikor minden szabadsága, teljes önállósága és az egyházi elv sérthetlensége a jelenlegi keretek között is teljes mértékben biztosítva van. Ne feledjük el, hogy az egyes gyülekezetek helyi ifjúsági munkáját is nagy mértékben megerősíti az országos, sőt az egész világra kiterjedő keresztény ifjúsági mozgalomhoz való tartozás, mert bekapcsolja őket a határozott evangéliumi ifjúsági mozgalom élénk és erőteljes vérkeringésébe s emellett nemzetünk érdeke szempontjából is fontos, hogy a külföld előtt minél erőteljesebb ifjúsági mozgalom álljon.

3. Szólok azokhoz a Lelkészársaimhoz és Presbitériumokhoz, akiknek gyülekezetében még nincsenek rendszeres munkát végző Református Keresztény Ifjúsági Egyesületek, vagy Ifjúsági Csoportok. Egyáltalán nem célunk az, hogy szükségtelen egyesületekkel, vagy halott szervezetekkel töltsük meg a református egyházat. Teljesen félreértene az, aki kisgyülekezetekben egyesületeket szervezne, tisztségeket csinálna a szokásos egyesületi közigazgatás gépezetével s azt gondolná, hogy ezzel most már az ifjúsági munka is el van intézve.

Nem erre, hanem alkotó, gyakorlati pásztori munkára hívom fel a gyülekezet vezetőinek figyelmét az ifjúság között. Arra, hogyha eddig még nem történt meg, hívják össze az ifjúságot. Az ifjúság gondozását az ifjúság igénybevételével, az ifjúsági munka sajátos módszerei szerint kezdjük el. Létesítsenek közöttük olyan lelki kapcsolatot, melynek révén egy közösségnek érzik magukat s ilyen minőségben legyenek alkotótagjai annak a nagy ifjúsági arcvonalnak, melynek kiépítése legsürgősebben feladatunk és legnagyobb kötelességünk.

Ezért kérem a gyülekezetek vezetőit, hogy az 1933—34. évi Belmissziói Útmutatónak az ifjúsági munkára vonatkozó fejezeteit komolyan tanulmányozzák át s annak alapján lássanak munkához. Minden gondoskodás megtörténik arra nézve, hogy segítséggel, tanácsal szakemberek, konventi ifjúsági munkásaink rendelkezésére álljanak. De az egyházmegyei missziói előadók is szívesen nyújtanak segédkezt, ha hozzájuk fordulnak. Ne feledjük el, hogy az ifjúsági munka a Krisztus királyságából folyik. Krisztus magáénak követeli és a maga seregébe akarja sorozni ifjainkat. Ezt a sorozást segíti elő az ifjúsági munka. Hiszem, hogy mindnyájan örömmel válaszolunk az Úr hívására a 110. zsoltár 3. versének szavaival: „A te néped készséggel siet a te seregyűjtésed napján, szentséges öltözeteikben; hajnalpír méhéből léssen ifjaidnak harmatja.”

Végül jelentést kérek minden gyülekezetből arról: van-e a gyülekezetben rendszeres református ifjúsági munka, illetve Református Keresztény Ifjúsági Egyesület, vagy Ifjúsági Csoport? Csatlakozott-e az a Református

Keresztény Ifjúsági Egyesületek Szövetségéhez, vagy nem? Ha nincs rendszeres ifjúsági munka, miért nincs, mi ennek az oka? Ez a jelentés az illetékes esperesi hivatalhoz küldendő pontosan október 15-re.

Atyafiságos szeretettel
Debrecen, 1936 augusztus 6.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

3158—1936. szám.

Hirdetmény.

A sárospataki theologiai akadémia igazgatójának folyó évi július hó 3. napján 1235—1936. sz. alatt, továbbá ugyanezen hó 20. napján 40/1936—37. sz. alatt kelt előterjesztései folytán az Egyetemes Konvent Elnöksége a 149—1915. sz. egyetemes konventi határozattal reáruházott hatáskörében a Nagybáka községben (Szabolcs v.) 1892. évi augusztus hó 8. napján született Molnár Ferenc, ezidőszerint monoki lelképásztor, részére a sárospataki református theologiai akadémia által 1915. évi szeptember hó 13. napján 3. sz. alatt kiállított s állítólag elveszett eredeti I. lelkészkepesítői bizonyítványt érvénytelennek nyilvánította s a másodlat kiadására a fentnevezett intézet igazgatóságának engedélyt adott.

Debrecen, 1936 augusztus 6.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

A debreceni református leánynevelőintézet internátusa pályázatot hirdet bentlakó zongoratanárnői állásra.

Javadalma 7—10 tanuló havi 70—80—100 pengőt kitevő zongoratanárja és teljes ellátás, aminek fejében az internátusi nevelőmunkában kell résztvennie.

A pályázók kérvényüket a Debreceni Református Dóczy Leánynevelőintézet Internátusi Igazgatóságához címezze. Határidő: augusztus 15. Az állást szeptember 1-én kell elfoglalni.

Tóth Etelka,
internátusi igazgató.

A hajdúböszörményi Kálvineum fiúinternátusba a fizetési helyekre a jövő iskolai évre való felvételre vonatkozó kérések beadási határideje augusztus 1-ben van megállapítva. Teljesdíjas tanulók 500 P ellátási, 50 P beiratási s 5 P szappandíj fizetésére vannak kötelezve. Református lelkészek és tanítók ellátási díj címén 450 P-t fizetnek. Miután a felvétel iránt már eddig is nagyobb érdeklődés mutatkozik, az igazgatóság kéri az érdekelteket, hogy a jelentkezés időpontját szíveskedjenek betartani, hogy ezáltal a gyermekek részére az intézetben helyet tudjon biztosítani.

a Kálvineum igazgatósága,

A makói áll. s. református „gróf Bethlen István” polgári fiúiskola igazgatótanácsa pályázatot hirdet egy számtan-fizika (ének mellékszakos)-szakos, és egy rajz-kézimunka-szakos helyettes tanári állásra. Pályázhatnak a fenti szakcsoportokból képzett református vagy evangélikus vallású okleveles polgári iskolai tanárok. Javadalmazás az állammal egyenlő. Az iskolafenntartó egyház fenntartja magának azt a jogot, hogy a megválasztott helyettes tanárt állásában csak akkor véglegesíti, ha az általa betöltött állásra az államsegélyt a vallás- és közoktatásügyi miniszter kiutalja, valamint, hogy az állást ideiglenesen óraadó-helyettes, vagy óraadó tanárral töltsse be. A kellően felszerelt kérvényeket szeptember hó 1-ig Dr. vitéz Galamb Sándor kormányfőtanácsos, igazgatótanácsai címére, Makó, kell küldeni.

Sztribik Sándor,
református lelkész.

Káplánt keresek. egyelőre csak szept.—dec. időtartamra, aki a lelkészi teendők végzése mellett a hitoktatást is készséggel vállalja. Énekelni, esetleg harmoniumozni tudó jóhangú pályázók előnyben. Szolid, papi élet és viselkedés feltétlenül megkívánatlik. Előzetes szószéki bemutatkozás szükséges. Jelentkezni lehet levélben vagy személyesen a fizetési igények megjelölésével aug. 25-ig. Halász Endre lelkésznél, Csorvás. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó.

Balsa (Szabolcs megye vasút-, postaállomás) református egyház pályázatot hirdet a nyugdíjazás folytán megüresedett kántortanítói állásra. Fizetés: helyi javadalom 21 értékegység, lakás, kert, többi államszegély. Kötelesség: I—VI. vegyes osztály, ismétlőiskolások tanítása, kántori teendők végzése, énekkar vezetése, ifjúsági egyület,

presbiteri jegyzőség, belmissziós munkában segédkezés, akadályoztatás esetén kánonikus alkalmakkor lelkész helyettesítése. Állás szeptember 1-én elfoglalandó. Válaszbélyeges pályázatok beküldési határideje augusztus 15.

A **biharnagybajomi** egyház férfitanítói állásra pályázatot hirdet. Helyi javadalom: lakás kerttel: 30 egységet kitevő föld és termény. Kötelessége: a kisbajomi részben fekvő osztályok vezetése, orgonistakántor helyettesítése stb. Körteskedés kizáró ok. Kérvények augusztus 30. estig betérjeshetendők. Állás szeptember 9-én elfoglalandó. Iskolaszéki elnök.

A **biharugrai református egyház** az állástalan diplomások elhelyezésének akciójával kapcsolatban pályázatot hirdet ideiglenes kántori állásra, egyelőre folyó évi szeptember 1—1937 augusztus 31-ig egy évi időtartamra. Csak nőtlen, okleveles tanítók, vagy kántorok pályázhatnak. Nemdohányzók, nemivők, szónoki képességgel, belmissziói, főleg ifjúsági munkában jártassággal bírók, jóhangúak előnyben részesülnek. Személyes bemutatkozás saját költségen vasárnaponként lehetséges és előnyös. Útirány Debrecen—Körösszakál vasúton és autóbusszon, onnan Ugráig kocsival. Előzetes értesítés esetén az egyház kocsit küld és ellátásáról gondoskodik. Az állást az előírt egy éven belül csak az egyháznak van joga felmondani, fegyelmi esetben, tehát csak olyanok pályázzanak, akik az egy évet feltétlenül ki akarják tölteni. Pályázati feltételek:

I. Javadalom: Lakás, melléképületekkel. (A lakást esetleg bérbé lehet adni.) 400 □-öl konyhakert. 13 kat. hold 1100 □-öl szántóföld. Stóla. Egyháztól vallásánitástért évi 300 P, lehetőleg havi részletekben előre fizetve. E javadalom értéke lakáson kívül havi 60 pengő. A föld jelenleg 22 q búza haszonbérért ki van adva. Ennek felét előre fizetik.

II. Kötelességei: Mindennemű kántori teendők ellátása. Lelkész szószéki helyettesítése esetleges akadályoztatása vagy betegsége esetén. Mindennemű belmissziói munkában (különösen ifjúsági, leánykörti stb.) tevékeny részvétel. Vallás és énektanítás az állami elemi iskolában heti 12 órában. Énekkar vezetése. Egyházzjegyzői teendők ellátása.

Pályázati kérvények kellőképpen felszerelve, Lelkészi Hivatal Biharugra címre küldendők augusztus 20-ig. Biharugra, 1936 július 12.

Fejlesztés Endre,
református lelkész.

A **bojti református egyház** pályázatot hirdet orgonista kántortanítói állásra. Fizetése: 2 szoba, előszoba, mellék-helyiségekből álló lakás, föld, természetbeni járandóságok 38 értékegységben és évi 197 P 47 fillér készpénz. Törvényes államsegély.

Kötelesség: az iskolaszék által kijelölt osztályok vezetése. Kántori szolgálat, belmissziói munkában részvétel, lelkész törvényszerű helyettesítése, legátus ellátás külön díjért. Pályázati kérvények a hirdetés megjelenése után 21 nap alatt adandók be. Kántorpróba szeptember 6-án délután. Megjelenés kívánatos. Az állás választás után azonnal elfoglalandó. Az előd november 1-ig élvezi a lakást, utódja addig bérelt lakást kap. Az iratok visszaküldésére postabélyeget kérünk.

A **debreceni református egyház** pályázatot hirdet az üresedésben levő négy férfi és két női tanítói állás közül azokra, amelyeknek betöltését a Miniszter úr engedélyezi. Fizetés törvényszerű. Lakás természetben, esetleg a törvényes lakbér. Kötelessége: egy vagy több osztály vezetése, belmissziói munkában való részvétel, szükség esetén kántorok helyettesítése. Pályázók okmányaikkal (oklevél, nem református képzőkben végzetteknek vallástani pótképesítő, keresztlevél, illetőségi, valamennyi esperesi megerősített működési és legújabb keletű hatósági orvosi bizonyítvány) felszerelt kérvényüket Molnár Ferenc lelképásztor, iskolaszéki elnökhöz, Debrecen, Ispotály-tér 2. sz. a pályázat megjelenésétől számított három hét alatt nyújtják be. A megválasztottak a debreceni református tanítók Segélyegyesületének kötelezett tagjai. Az egyház költségköltségi költséget nem ad. Az okmányok visszaküldésére felbélyegzett és megcímezett boríték melléklendő. Az állást választás után azonnal el kell foglalni.

A **Hajdúnánás református egyház** iskolaszéke pályázatot hirdet az áthelyezés folytán megüresedett; a várostól 15 km-re fekvő Balázstelek-tanyai tanítói állásra. Helyi javadalom a kezdőfizetés 13% és természetbeni lakás. A többi államsegély. Kötelesség: I—VI. vegyesosztály tanítása, stentiszteleteken énekvégzés harmóniummal. Választás

fennálló VKM. rendeletek alapján. Ezen állásra tanítónők is pályázhatnak. Pályázati határidő a lap megjelenésétől számított 21 nap. Pályázati kérvények a fenti Iskolaszék címére válaszbélyeggel küldendők.

A **debreceni református Dóczi-leánynevelőintézet** gimnáziumának fenntartótestülete pályázatot hirdet lemondás folytán megüresedett **természettan-jöldrajz-szakos** rendes tanári állásra.

A megválasztandó tanár fizetése a nem-állami tanárok részére megállapított javadalommal minden tekintetben azonos.

Pályázhatnak okleveles természettan-jöldrajzszakos középiskolai tanárok (férfiak és nők), akik a református egyház Törvényei-nek V. tc. 1. és 89. §-ai szerint fogják fel és teljesítik az oktató és nevelő munkásságot.

Akiknek *kémiából* is van szabályszerű képesítésük, előnyben részesülnek.

A pályázók az igazgatótanácshoz címzett, szabályszerűen felszerelt kérvényüket folyó évi szeptember 1-ig küldjék be a leánygimnázium igazgatóságához.

Az igazgatótanács a pályázók pedagógiai készségének és egyéni rátermettségének közvetlen megismerése céljából fenntartja magának a jogot, hogy a pályázók közül egyeseket bemutató-tanítás tartására szólíthasson be. Kolozsváry Kiss László igazgatótanács elnök, Dr. Papp Ferenc igazgató.

A **Hermánszeg református egyháza** nyugdíjazás folytán megüresedett kántortanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalom: 13 értékegység, lakás, államsegély. Kötelesség: I—VI. vegyes osztály tanítása, kántori teendők végzése. Határidő aug. hó 21. Okmányok iskolaszékhez küldendők, u. p. Szamossályi.

A **komáli református egyház** pályázatot hirdet folyó évi augusztus hó 21-i határidővel a halálozás folytán megüresedett IX. számú tanítói állásra. A törvényszerű illetményeket havi előleges részletekben a M. Kir. Illetményhivatal folyósítja. Kötelessége: a reá bízott osztályok vezetése, belmissziói munkában való segédkezés, önálló kántor eljuttatás helyettesítése. Az állást, a választás jogerőre emelkedése után, a megválasztott tanítónak azonnal el kell foglalnia.

Pályázati hirdetmény a **kunhegyesi II. számú rendes lelkészi állásról.**

A jelenlegi díjvel:

1. Lakás és kert gazdasági épületekkel természetben.
2. Készpénz az egyház pénztárából évi 960 pengő, a legátus ellátásának és havi 15 pengő segédlelkészi fizetés hozzájárulásának a kötelezettségével.
3. Stólaváltság évi 1200 pengő.
4. Évi 48 q búza természetben, vagy annak folyó ára.
5. Évi 40 q árpa természetben, vagy annak folyó ára.
6. Évi 66 q tűzifa beszállítva.
7. 20 kat. hold szántóföld egy tagban, adóját az egyház fizeti.
8. 4×200 pengő ötödéves működési pótlék, másutt töltött rendes lelkészi szolgálat beszámításával.
9. Temetési stóla szabályrendelet szerint.

Kötelesség az ET. rendelkezése szerint. Jelen lelkészi állás átszervezés alatt áll a presbitérium határozata szerint a javadalom megosztandó a rendes lelkész és egy tanyai segédlelkész között. Az esetleges új díjvel a következő:

1. Lakás és kert gazdasági épületekkel természetben. A lakásból az ú. n. irodát a javadalmas segédlelkészi lakás céljára átengedni tartozik.
2. Évi 2400 pengő készpénz.
3. Évi 12 q búza természetben vagy annak folyó ára.
4. 66 q tűzifa beszállítva.

Kötelessége: A II. számú lelkészi állás betöltője, mint beosztott működik. Vezetőlelkész irányítása mellett ellátja a vallásoktatást az összes nem-református jellegű iskolában, végzi a konfirmándusok oktatását, tanyai istentiszteleteket tart, vezeti a házi áhítatokat, bibliaköröket, vallásos-estéket, vasárnapi iskolát, cserkészcsapatot, konfirmált ifjak egyetelét, református ifjúsági együletet, látogatója a gyülekezet tagjait, irányítja a szegénygondozást. Felügyel az árvaház vezetésére s a tanyai segédlelkész végzett munkájára. Sor

rendben végzi a reá eső vasárnapi templomi szolgálatot. Vezetőlelkész szabadságidején vagy indokolt távolléte esetén annak helyettese, az általa végzett funkciókért a teljes stóla illeti.

Pályázati határidő a megjelenéstől számított 15 nap.

A pályázó tartozik pályázatához beleegyező nyilatkozatot csatolni, mely szerint az átszervezés ügyében hozandó egyházkerületi határozatot magára nézve kötelezőnek ismeri. Az állás az ET. II. tc. 25. §-a szerint van minősítve.

A megválasztott tartozik elődjének 520 P, valamint az új telepítésű gyümölcsöskert és 2 kat. hold lucerna becslés szerinti összegét, mint beruházási összeget megtéríteni.

Az állás az átszervezésre vonatkozó egyházkerületi határozat jogerőre emelkedése után azonnal elfoglalandó.

Pályázati kérvények a hevesnagykunsági egyházmegye esperesi hivatalához, Kisújszállás, küldendők válaszbélyeggel.

Mátészalka református egyháza III. számú állásán működött tanító az itteni községi iskolához megválasztatván, helyére pályázat hirdették azzal, hogy a választás csak az ő új állásában való megerősítése s ezen állásáról való lemondása után fog megejtetni. Ezen állás javadalma ezidő szerint az egyháztól havi 48 P készpénz, egész évre 54 q tűzifa, természetbeni lakás (a díjlevél szerint esetleg törvényes lakbér) és megfelelő államsegély. Ha ezen állásra az egyház I. számú állásán működő tanító választatnék meg, illetve helyettesíték át, ez esetben erre az állásra is érvényes ezen pályázat. Ennek az I. számú állásnak helyi javadalma ezidő szerint havi 12 P készpénz, egész évre 5 köböl búza, 25 köböl rozs és 27 q tűzifa, mely utóbbiak 22 értékegységnek vannak az államsegély szempontjából felvéve. Továbbá törvényszerű államsegély és természetbeni lakás (a díjlevél szerint esetleg törvényes lakbér). A megválasztandó tanító kötelessége bármelyik álláson a rábizandó osztály vagy osztályok vezetésén kívül mindennemű egyházi és belmissziói munkában segédkezés, s szükség esetén az orgonista kántor helyettesítése. Mindkét állás eredetileg és díjlevele szerint férfi tanítói állás, azonban az egyháztanács legújabb határozata szerint azokra nők is pályázhatnak, s ilyenek megválasztása esetén a kántorhelyettesítés kötelezettsége elmarad. Férfi pályázók azonban ebbeli képességek bemutatása végett kötelesek meghívásra a választás előtt saját költségükön az egyházban megjelenni. Pályázati határidő augusztus 23. s a pályázatban kitüntetendő, hogy az illető a III. vagy az I. számú állásra, avagy bármelyikre egyformán pályázik-e.

Pályázati hirdetés a **nagylétei** (Bihar m.) református II. sz. férfitanítói állásra. Javadalom: Természetbeni lakás kertválságdíjjal, 12 kat. hold 749 □-öl szántóföld, 6 1/2 legelőilletőség, 81-20 P készpénz, 12 köbméter kemény hasáb tűzifa és 21-64 q rozs beszállítva, államsegély. Értékegység: 46. Ingatlanok adóját egyház fizeti. Kötelesség: 1. reá bízott osztály vagy osztályok tanítása; 2. egyházi jegyzőség; 3. hitoktatási, belmissziói s megfelelő képzés, vagy felhatalmazás birtokában, minden egyéb lelkészi teendőben segédkezés, helyettesítés a vonatkozó egyházi törvények, egyházkerületi szabályrendelet és presbitériumi határozat értelmében; 4. legátusok ellátása. A 2-3. alattiakért havi 35-83 P, a 4. alattiakért pedig évi 50 P külön fizetés jár az egyház pénztárából. Kellően felszerelt s válaszbélyeggel ellátott pályázati kérvények e hirdetés megjelenésétől számított 21 nap alatt a nagylétei református lelkészi hivatalhoz küldendők. Bármiféle korteskedés kizáró ok.

A **nyíraesádi** református egyház presbitériuma pályázatot hirdet egy nyugdíjazás folytán megüresedett s félévig helyettesel betöltött orgonista-kántortanítói állásra. Helyi javadalom 38 értékegység és ezenfelül ismétlőiskolások tanításáért a község pénztárából 20 P, orgonázásért 40 P. A megválasztott tanító kötelessége jelenleg III-VI. osztály, ismétlőiskolások tanítása és a kántori teendőknél kívül belmissziói munkában való segédkezés, énekkar, ifjúsági egyesület vezetése, egyházi jegyzőség, lelkész helyettesítése kánonikus órákon és akadályoztatása esetén. Pályázati határidő szept. 1. Kántorpróba szept. 2-án pályázók önköltségén. Korteskedés kizáró ok. Református lelkészi hivatal, Nyíraesád.

A **nyírturai** (Szabolcs megye) református iskolánál a nyugdíjazás folytán megüresedő tanítónői állásra e hirdetés megjelenésétől 15 napig tanítónők pályázhatnak. Kántori

oklevéllel bírók előnyben. Kötelesség és javadalom díjlevél szerint. Kérvények Nyírtura, Református lelkészi hivatalba, küldendők.

Panyola református egyháza pályázatot hirdet nyugdíjazás folytán megüresedett I. számú kántortanítói állására. Javadalom: Lakás természetben a szükséges melléképületekkel és kert. 93 ar. pengő máriásváltás, 86 ar. pengő szénaváltás, 19 magyar hold föld, 3 m. hold legelőilletőség. A földek adóját az egyház fizeti. 16 q rostált búza, 16 q tiszta rostált gabona. (Előd 28 q tiszta búzát kapott egyesség szerint.) 4 és fél köbméter kemény hasáb tűzifa beszállítva. Tandíjváltás az államtól e címen kiutalt összeg. Stóla: egyh. fels. hat. rend. szerint. Javadalom értékegysége 75, a többi államsegély. Kötelessége egyházi törvények szerint. Jelenleg V-VI. o. tanítója. Mint orgonista kántortanítónak mindennemű szolgálat a gyülekezet rendtartása és egyh. törvények szerint. Pályázati határidő a Néptanítók Lapjában megjelenéstől számított 21 nap. B-lisztások, nyugdíjazottak, egy évi eredményes szolgálatot igazoló kisegítő tanítók előnyben részesülnek. Korteskedés személyesen, megbízottak által vagy levélel pályázatból kizáró ok. Állás szeptember elején elfoglalandó. Pályázatok visszaküldéséhez felbélyegzett és megcímezett boríték melléklendő. Orgonista és kántori próbára megjelenés saját költségén előnyös, de nem kötelező s erről a kiszemeltek, vagy a három jelölt értesítetnek egy kitűzött napra, a próbára meghívás teljes szabadságával. Szabályszerű, teljes felszereléssel bíró pályázatok vétetnek csak figyelembe, mások mellőzöttek, nyilvántartásba nem vétetnek s minősítés előtt visszaküldetnek. Pályázati kérvények Református Iskolaszéki Elnök, Panyola, Szatmár megye, küldendők.

Sárrétudvari református egyház megújítja a Debreceni Protestáns Lap 6. számában megjelent pályázati hirdetését. Pályázati határidő szeptember 4. bezárólag.

A **tiszabezdédi** református egyház pályázatot hirdet I. orgonista-kántortanítói állásra, melynek javadalma 40 értékegységet kitevő helyi hozzájárulás (lakás, 18 kat. hold szántó, 18 köböl rozs, 100 P felüli váltás) és államsegély.

II. Másodtanítói — nők is pályázhatnak — állás, melynek javadalma 10% hozzájárulás, lakás és államsegély. Kötelességeik mindazok melyeket a református egyházaknál felekezeti tanítóktól megkívannak. A második számú állásra megválasztott tanító a meglévő melléképületeken kívül mást nem igényelhet és nem építhet.

Pályázati határidő megjelenéstől számított három hét. **Presbitérium.**

A **tiszakercesényi** református egyház pályázatot hirdet kántortanítói állásra. Javadalom: lakás, kert, 22 kat. hold és 157 □-öl szántóföld és kaszáló, a temető egyharmad részének használat. Egy hektoliter búza, 29 h. liter rosz természetben. Tűzifa, szántás-vetés, garaspénz, szénaváltás és kamat fejében összesen 713 pengő és 23 fillér készpénzben. Értékegység 67.

Kötelesség: mindennapos és ismétlő tankötelesek felelősségének oktatása, kántori teendők végzése, énekkar és jegyzőkönyvvezetés, belmissziói munkában való segédkezés és a lelkész helyettesítése.

A birtok után járó adókat a javadalmas fizeti. Pályázatok válaszbélyeggel augusztus 23-ig a lelkészi hivatalhoz. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó.

Tiszakercesény, 1936 július 20.

Abaházi Lajos,
református lelkész.

Lakásért, ellátásért, vagy szerény díjazásért tanítványokat vállal a következő tanévre debreceni egyetemi hallgató, aki kereskedelmi és gimnáziumi érettségivel rendelkezik és a gyengébb tanulók előkészítésében is nagy gyakorlata van. Cím: Budapest, Róna-u. 197/199. Korrepetitor.

Kocsik
minden alakban
Riesz Henrik
kocsigyár, Debrecen.

TARTALOM:

Juhász Nagy Sándor: Hozzászólás a Glattfelder—Benedek-
ügyhöz.
Sípóss Imre: Az ORLE hivatása.
Vecsery János: Vers.
Baráth Imre: Napszámfizetés ének- és zeneszó mellett.
Pethő Károly: Lelkipásztori becsületszék.
Keckés Gyula: A püspökladányi Bákóczy-harang.
Tudomány és irodalom.
Hírek az egyházmegyékből. — Gyászrovat.
Különfélék.
Hivatalos értesíté.
Pályázatok.

Teljes ellátásra

mérsékelt díjazásért elvállalok a következő iskolai
évre középiskolai tanulót. Gondos családi nevelés,
tanulmányi vezetés, tanulmányi előmenetelért
felelősséget vállalok. Cím:

Dr. Varga Jenő vallástanár Debrecen, Kollégium.

A „Takarékosság” Kereskedelmi R.-T.

kötélkébe tartozó **102** cég a mai
gazdasági helyzetnek legmegfelelőbb
bevásárlási lehetőséget nyújtja, mely

Hitel készpénzáron!
Kényelmes havi részlettörlesztés!
Havonta megújuló állandó
továbbvásárlási lehetőség!

A „TAKARÉKOSSÁG” igazoló könyvecskéi és vásárlási
utalványai a „Takarékosság” igazgatóságától igényelhetők

Debrecen, Deák Ferenc-u. 6. sz.

SESZTINA LAJOS

Alapította 1819-ben Sesztina János. vasnagykereskedése
Telefon 6. és 15—48. Debrecen.

Kitűnő fűtőképességű magyar „Perpetuum“-kályhák.
Magyar gyártmányú zománc-edények,
zsir-bődönök, disznóölő-kécek, húsvágó-gépek.

! Földek, házak,
telkek eladása,
vétele, bérlete

ügyében forduljon bizalommal

DIENES JÓZSEF

O. F. B. ingatlanforgalmi irodájához
Debrecen, Fűvészkert-utca 16.

➡ ÜGYELJEN A KERESZTNÉVRE! ➡

Magyarország aranykoszorús
harangöntő mestere

Szlezák László

harang- és ércöntőde, harangfelsze-
relési és haranglábgyára

BUDAPEST, VI., PETNEHÁZY-UTCA 78.

(VI., Frangepán-utca mellett)

Saját ház!

Telefon: 91-3-53

Költségvetéssel díjmentesen szolgál.

BUDAPEST-ANYALFÖLDI REF. TEMPLOM RÉSZÉRE
KÉSZÍTETT HARANG, MELYET DR. RAVASZ LÁSZLÓ PÜSPÖK ÚR
AVATÓJT FEL.

Előnyös fizetési feltételek.
Számos egyházi elismerőlevél.

Az 1900. évi párisi világkiállításon díszoklevéllel,
1921. és 1923. évi vasipari kiállításon aranyéremmel,
az 1925. és 1926. évi kézműipari tárlaton kormány-
díszoklevéllel, 1927. és 1928. évi budapesti, székes-
fehérvári, szentesi és szombathelyi kiállításokon nagy
aranyéremmel kitüntetve. 1930. évi nemzetközi vá-
sáron emléklappal kitüntetve.

A budapesti Bazilika 7945 kilogram-
mos új harangja gyáramban készült.

Kályhák, tűzhelyek, zománc-
edények előnyösen vásárolhatók jótállással

TÓTH GYULA

vasüzletében
DEBRECEN, VÁROSHÁZA ÉPÜLET.